

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Borgerdydskolen paa Christianshavn.

1868.

Skoleefterretninger.

Indbydelsesskrift

til

Afgangsprøverne for Studerende og Realdisciple

og

Aarsprøven

i Borgerdydskolen paa Christianshavn,

i Juni og Juli 1868,

tilligemed Skoleefterretninger m. m.

Udgivet af

Johannes Helms,
Skolens Forstander.

KJØBENHAVN.

Trykt hos J. D. Qvist & Comp.

1868.

I Begyndelsen af Juli Maaned f. A. vare de endelige Aftaler mellem Professor Hammerich og mig om hans Fratrædelse fra og min Overtagelse af Borgerdydskolen paa Christianshavn saavidt fremmede, at vi i samme Maaned indgave en fælles Ansøgning til Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, om at den Prof. Hammerich i sin Tid meddelte Ret til at lade afholde Adgangsprøve til Universitetet og Afgangsprøve for Realdisciple ved egne Lærere maatte blive overført paa mig. Denne Tilladelse meddeltes os den 31te Juli, og umiddelbart derefter underrettede Prof. Hammerich i en Skrivelse til alle Disciplenes Forældre og Værger disse om den forestaaende Forandring i Skolens Bestyrelse. Det var dengang endnu ikke nøiagtig bestemt, naar Overdragelsen skulde finde Sted, hvorfor det nye Skoleaar begyndte under hans Ledelse, medens jeg foreløbig fungerede som Inspecteur istedetfor Hr. cand. theol. A. Ingerslev, der efter 16 Aars nidkjære og frugtbare Virksomhed i Skolens Tjeneste havde forladt denne ved Udgangen af det forløbne Skoleaar. Allerede i Løbet af September fastsattes imidlertid den 12te October som den Dag, paa hvilken Overdragelsen af Skolen skulde fuldbyrdes, hvorpaa jeg i en Skrivelse bragte Disciplenes Forældre eller Værger Meddelelsen herom.

Den 12te October mødte Disciplene ved sædvanlig Skoletid til Arbeidet, men efterat de to første Timer vare læste, samlede alle Disciple og Lærere paa den store Sal, hvor desuden flere af Skolens tidligere Elever og dens Venner vare tilstede. Salen var decoreret med Grønt og Flag, og i et Hjørne var Professor Hammerichs Marmorbuste opstillet. Denne, et af Bissens sidste og fortrinligste

Arbejder, var en Gave fra daværende og forhenværende Lærere og Disciple til den fratrædende Bestyrer. Her talte Professor Hammerich saaledes:

„Jeg staaer idag iblandt Dem ikke for at kalde Dem til Arbeide eller for at være med Dem i Friquarteret, men for at tage Afsked med Dem. Der er Meget, jeg i denne Tid skal tage Afsked med, men der er ingen Afsked, som er mig sværere og som griber dybere ind i mit personlige Liv, end Afskeden fra Borgerdydskolen paa Christianshavn, som jeg i saa mange Aar har staaet i saa nøie Forhold til, bestandig nøiere og nøiere.

Jeg kom her i Skole i mit 11te Aar, 1822. Skolen var dengang i en noget opløst Tilstand, men den var da ogsaa fri for al unaturlig Opstramning; vi havde flere duelige Lærere, deriblandt Krarup og Svenningsen, og især de sidste Aar manglede det ikke paa aandeligt Røre i mindre Kredse af Disciplene. Jeg blev dimitteret til Universitetet 1828, samtidig med at Dr. Krarup overtog Skolens Bestyrelse og, med Svenningsen som Inspecteur, bragte den i en blivende Orden. Under Dr. Krarup, der altid havde viist mig oprigtig Velvillie og Tillid, var jeg som Student et Par Aar Lærer i Latin i Mellemlasserne og, efter en længere Udenlandsreise, fra 1841 Lærer i Dansk i øverste Classe. Jeg var dengang Docent ved Universitetet i Indisk; i Skolefaget udgav jeg en Afhandling om Uddannelse af Fremstillingsevnen, navnlig „om det mundtlige Foredrag“.

I December 1842 døde Dr. Krarup, Skolens høitfortjente Bestyrer i noget over 14 Aar. Efter hans Ønske og efter Opfordring af flere af Lærerne bestyrede jeg den under hans Sygdom, og jeg overtog den efter hans Død, den 12te December 1842.

Naar jeg skuer tilbage til det Aar og den hele Række af de følgende, seer jeg en Vrimmel af Skikkelser, nye og nye, eller de samme i forskjellig Udvikling — som Smaa-

drengene, som Voxne, som Lærere —; og langs med denne rullende Flod af Skolens Ungdom seer jeg mange af Tidens Begivenheder rage frem og speile sig i den: Krigsaarene, da Disciple i Mellemclasserne bleve fulgte til Laboratoriet for at fylde Patroner og de ældste brugte deres Fritid til Vaabenøvelser, Cholerasommeren 1853, da vor Skole alene holdt ud og fuldendte sin Aarsprøve, forinden den tog Ferie, og det forsmædelige Aar 1864, som kastede sin Kulde ogsaa over Skolens Høst. Men langt mere end Begivenhederne udenfor maatte de vedvarende Gjæringer i Spørgsmaalene om Underviisningens Omordning gribe ind i en Skoles Liv. Jeg har i de aarlige Programmer efter Evne stræbt at klare de gjærende Skolespørgsmaal og med Lærernes Bistand at forme det Nye og indordne det i vor Læreplan. De lærde Skolers Reform, med egne Afgangsprøver, saaledes som den efter omhyggelig Overveielse og Prøvelse blev vedtaget 1850, anseer jeg i dens Hovedtræk for uundværlig saavel for Underviisningens aandelige Frihed som for det naturlige indre Sammenhold i Skolen, og jeg beklager, at den saa længe og saa forstyrrende har været hjemsøgt af Kulde, Tvivl og Misforstaaelse. For Realclasserne er det et unis- kjendeligt Gode, at de i Realafgangsprøven siden 1857 har faaet et Maal at styre efter og en Afslutning for Disciplene, som før faldt fra med Stumper og Stykker af Skoledannelse. Men endnu er det langt fra bleven en Vedtægt, at ogsaa Realdisciple skulle ikke afbrykke, men afslutte deres Skolegang ligesaa vel som de Studerende; før 1857 var det næsten et Særsyn. Foruden 16, der tog en „Modenhedsprøve“, vi et Par Aar havde indrettet som Nødhjælp, har dog nu siden 1857 her ved Skolen 63 taget deres Realafgangsprøve, altsaa tilsammen 79. For de Studerende har det altid været almindeligere at afslutte, og vor Skole har haft usædvanligt Held med at beholde sine Disciple ligetil Afslutningen. Fra 1843 til 1852 har den sendt 136 til Universitetets Examen Artium og fra 1854 indtil iaar 235

til Afgangsprøve her ved Skolen, tilsammen 371. Der er saaledes 450 Disciple, der i den ene eller anden Afdeling i min Tid have gennemgaaet Borgerdydskolen paa Christianshavn og faaet Afgangsbrev fra den. Vi har beffittet os paa hos alle Disciple at fremme Selvvirksomhed, aandelig Medvirkning efter Evner og Udviklingstrin, derhos saavidt muligt at undgaae alt Casernevæsen og bygge Fred og Orden paa Samfundsfølelsens og den gjensidige Tillids Grund. Hvorvidt det er lykkedes, tilkommer det ikke mig at dømme om; kun har jeg stadig følt, at der var endnu langt mere at stræbe efter, end der blev virket, endsige naaet.

Det har i længere Tid været mit Ønske at kunne fra-træde efter en Bestyrelsestid af omtrent 25 Aar, et Tidsrun, hvori der er Leilighed til ved daglig Erfaring at modne sine Anskuelser og at fremstille dem baade i Ord og Gjerning. Jeg vilde nødig afvente den Alder, da man efter Naturens Orden begynder at føle sin Arbeidskraft aftage; det vilde hverken blive godt for Skolen eller for mig. Dertil kommer de hyppige Gjentakelser. Jeg tænker ikke paa Underviisningen, som har Sandhedens Lys at meddele og bestandig en ny Ungdom at arbeide sammen med: den der ikke elsker Gjentakelser, kan ikke være Lærer. Jeg tænker paa de jevnlige smaa Betæneligheder og Vanskeligheder, som man af Erfaring veed, kan lægges tilrette, men som trætte, naar de saa idelig komme tilbage. Og fremfor Alt Ansvarets Tynge, — selv naar man har saa kyndig og trofast Hjælp, som jeg i alle disse Aar har havt i Lærerne og i mine nærmeste Medhjælpere: i Svenningsen, i Schow, i Ingerslev og ligetil den sidste Dag i Andresen. Men en Betingelse for at forlade Skolen var, at jeg med Tryghed kunde see dens Fremtid imøde, saaledes som nu under Collaborator Helms, til hvem jeg, forinden vi idag skilles, skal overgive Skolen.

Mellem Grundene til at fra-træde nævner jeg ikke, at

jeg efter min afdøde Svigerfaders Ønske ifjor Sommer overtog hans Eiendom Iselinge. Det har jeg aldrig sat i umiddelbar Forbindelse med mit Forhold til Skolen; men jeg har nok mærket — og Skolen har mærket —, at Andre have gjort det, endogsaa før end Afgjørelsen forelaae. Iselinge har i meer end 30 Aar været mit Feriehjem; det skal fra nu af være mit og Mines Hjem, hvor jeg skal leve og med Guds Hjælp virke, ogsaa for Noget af det, jeg hidtil har levet og virket for. Men mit personlige Forhold til denne Skole bliver sluttet; det bliver et Minde, ikke blot et Minde, men en Længsel, som følger mig bort fra Staden, med sit Savn og sin Fylde af Erindringer. Enhver af Dem er indesluttet deri og mange Flere end de, jeg her seer omkring mig. Jeg takker Lærerne, de tidligere Lærere, som vi har fulgt til deres Grav eller hilset ved deres Bortgang til andre Stillinger i Livet, og de Lærere, jeg har arbejdet sammen med indtil det Sidste, baade de ældste, dem der i alle de 25 Aar have staaet ved min Side og som udbrede en egen Tryghed og Hyggelighed over Skolens Liv, og de senere tilkomne, der bringe den friske Kræfter; jeg takker Dem som den, der veed, at De har et opoffrende Kald at røgte; Deres Tillid, Deres Venskab tager jeg med mig, ikke blot som Erindring fra en svunden Tid. Jeg takker Disciplene, baade de fordums Disciple, af hvilke nogle nu staae i Lærernes Kreds, iblandt dem min Ven og trofaste Hjælper Andresen, og de nuværende Disciple, ældre og yngre af alle Classer, særlig ogsaa de øverste Classer, i hvem jeg altid har søgt og fundet den bedste Støtte for en god Tone i Skolen. Jeg kan i al Ydmyghed sige som en Konge, at Lærernes og Disciplenes Hengivenhed „var min Styrke“. Gud velsigne Enhver af Dem og bevare vor Skole som et Arnested, der udbreder Lys og Varme, en Planteskole, i hvis Læ De kan voxe og uddannes til at tjene vort elskede Fædreland! Leve Borgerdydskolen paa Christianshavn.“

Derefter talte Hr. Cantor Nicolai Krøssing i Lærernes Navn.

Ogsaa fra Lærerne til Dem, Professor Hammerich, som fra Dem til os, maa der høres et Ord til Farvel. Ene og alene paa Grund af Alderen og som en af dem, der har fulgt Deres Bestyrelse fra den første Stund indtil nu, blev det mig til Deel at udtale det.

Det er jo umuligt, at en Enkelt kan være en fuldtro Tolk for Alle; men hvad den Enkelte har seet og følt i Samklang med flere nu Tilstedeværende og med Mange i de Af- og Tilgange, 25 Aar har maattet bringe, tør vel siges at have sin Sandhed, og da først bliver Billedet fuldstændigt, naar det sees i sin Heelhed.

Lærerne ved denne Skole have havt stor Frihed: Opgaven var given, Løsningen overladt til Enhver. Og just ved denne Frihed har Undervisningen kunnet være vækkende, og først og fremmest ved ham, der gav Friheden. Det behøves kun at paapeges, det bevises ved de fra Skolen Udgangne, som i begge dens Retninger har gjort den og Fædrelandet Ære.

Der bringes Dem nu, Professor Hammerich, Lærernes hjertelige Tak, og til kjærligt Farvel ønske vi Dem, at Deres landlige Otium maa bære Frugter, jevnbyrdige med, hvad afurede Timer her, selv i den sildige Midnatstund, har bragt.

Derpaa blev følgende Sang afsungen; den var skreven af en af Skolens Disciple:

I denne Gaard med Kraft Din Dont Du øved,
 Og her Du Livets Kamp og Glæde prøved;
 Med klart Blik og Tanke
 Til Maalet styred Du,
 Du modigt trodsed Stormen,
 Og kjærlig var Din Hu.
 Stærke Ord lød der fra Din Tunge,
 Stærke Ord lød der til de Unge,
 Stærke Ord!

Men nu, da Du Din Lærergjerning ender,
 Og mod et andet Hjem Din Stavn Du vender,
 Til Afsked end vi Alle
 Omkring Dig samles her,
 Og hoit og klart vi vidne:
 Du blev vort Hjerte kjær.
 Tak for Alt: hvert et Ord, Du sagde,
 Tak for Alt: hvert et Frø, Du lagde,
 Tak for Alt!

Vort Ønske skal Dig følge, hvor Du stedes,
 Og vist vi veed, Du ved vort Vel vil glædes.
 Gid Gud Dig Farten lette,
 Han gjøre Bøen god,
 Han følge Dig paa Veien,
 Bevare Dig Dit Mod!
 Nu Farvel! Vi Dit Minde gjemme,
 Nu Farvel! Aldrig vi Dig glemme,
 Nu Farvel!

Derefter overleverede Adolph Hansen, Discipel i
 Afgangsclassen, Bùsten med følgende Ord:

„Det er næsten 25 Aar siden, at De, Hr. Professor,
 tiltraadte Bestyrelsen af denne Skole. De vidste, at det
 Hverv, De paatog Dem, fremfor Alt krævede et gjensidigt
 kjærligt Forhold mellem Dem og Eleverne, og at der uden
 denne Kjærlighed ikke kunde være Tale om nogen virkelig
 frugtbar og opbyggende Undervisning. Og dette gode For-
 hold har heller ikke manglet. De har stedse vist Dem
 som en Ven af Ungdommen, De har med Omhu søgt at
 lede den til Alt, hvad der er skjønt og godt i Livet, og
 derfor ere vi Alle komne til at holde af Dem. Nu, da De
 forlader Skolen, bede vi Dem som et Vidnesbyrd herom at
 modtage denne Bùste saavel fra Skolens Lærere som Elever.
 Og dernæst ønske vi Dem og Deres et oprigtigt og velment
 Levvel, og vi sige Dem Tak for Alt, hvad De har været
 for os. Jeg opfordrer alle de Tilstedeværende til at ud-

bringe et rungende Hurra for Hr. Professor Hammerich og hans Nærmeste. De leve!“

Derefter talte atter Professor Hammerich.

„Jeg takker Dem for denne smukke Gave og for den personlige Venskabs Følelse, den vidner om, og som skal blive mig og Mine uforglemmelig.

Skulde jeg sige, hvor jeg helst vilde ønske min Büste opstillet, saa er det her i Borgerdydskolen paa Christianshavn, hvor jeg som Dreng har været Discipel og som Student har været Lærer, og hvor jeg i saa nær 25 Aar som Lærer og Bestyrer har haft mit Kald i Livet, som jeg har røgtet med Lyst og Mod, med daglig Følelse af, hvor meget der var tilbage, men ogsaa med daglig Trøst af alt det Gode og Ædle, jeg saae spire omkring mig eller hiinsides Skolegangen modnet og udfoldet i Livets Skole.

Men kjærere for mig, end at Skolen vil gemme min Marmorbüste, er det mig, om Medlærere og Disciple ville have mig selv i kjærlig Erindring, ligesom jeg aldrig glemmer de Aar, vi har levet og arbejdet sammen. Og kjærere, end at De vil bevare mit Minde, er det mig, om De vil fortsætte vor fælles Gjerning for Undervisning og Skoleliv, i den Aand, hvori jeg har ønsket og stræbt at virke. Gid Alt, der har været ringe og forføilet, maa ikke blot glemmes, men falde hen og sporløst forsvinde! men gid det, der var af Sandhed, maa voxe sin stille Væxt fremad og blive pleiet af kjærlige Hænder og faae Guds Velsignelse baade til at voxe og bære Frugt!

Jeg henvender mig til Hr. Helms, som jeg glæder mig ved at hilse som min Eftermand, dobbelt fordi jeg troer, at vi i mange vigtige Punkter har, med al personlig Forskjellighed, lignende Anskuelser og et lignende Syn paa Livet. Jeg troer, at vi ere enige om, at der til aandelig Meddelelse og aandelig Modtagelse hører et rigt Maal af Frihed, derfor ogsaa af Frisindethed hos den, der skal lede Samlivet; — at Formaålet for Undervisning og for Tugt

og Orden er ikke de døde Kundskaber og den villieløse Dressur, men Aandens og Sindets Forædling; — at kort-sagt det, vi skal hjælpe Ungdommen til, er at blive Mennesker og ikke Skruer. Jeg trøster mig til, at Hr. Helms har baade Villien og Gaverne til at arbeide for disse Formaal, og jeg ønsker vor Skole oprigtig tillykke, med ham som Bestyrer.

Saa overgiver jeg Dem hermed Borgerdydskolen paa Christianshavn, hvis Vee og Vel i saa mange Aar har været min daglige Omsorg og som vil ligge mig paa Hjertet, saa-længe jeg lever. Jeg ønsker Dem Held og Velsignelse til Deres Gjerning. Leve Skolens nye Bestyrer!“

Den tiltrædende Bestyrer sluttede derefter Festen med følgende Ord:

„Naar jeg her for første Gang træder frem for Dem, mine Herrer Colleger, og for Dem, mine Disciple, som Bestyrer af vor Skole, maa mit første Ord være til vor nu aftraadte Fører, der i saa lang Tid og med saa anerkjendt Dygtighed har styret denne Skole. Jeg vil da allerførst i mit eget Navn takke Dem, fordi jeg i dette Øieblik staaer paa denne Plads, hvilket ikke vilde være sket, hvis De ikke ved Deres hædrende Tilbud til mig om at blive Deres Efterfølger, havde vist mig en Tillid, der først gav mig Mod til at stræbe efter en Stilling, som jeg uden en saadan Opfordring udenfra ikke vilde have vovet at tænke paa. Dernæst takker jeg Dem for de Ord fulde af Haab til Fremtiden, som De har henvendt til mig, og i vor Skoles Navn for den Ære, De beviser os ved at betro os at op-bevare for Dem og Deres Slægt den Gave, som idag er bragt Dem af Disciple og Medlærere. Idet vi lover Dem at tage den under vor Varetægt, indeholder det tillige Løftet om, at Deres Büste ikke skal staa her som en intet-sigende Prydelse; den skal være os en Paamindelse om det Maal, hvortil De har stræbt, et Maal, der ogsaa skal være vort, hvilket jeg vil bede Dem at erindre, selv om der

skulde komme Øieblikke, da De, som sikkert altid vil følge Skolen med et opmærksomt Øie, maaske vil synes, at vi vige ud fra den af Dem betegnede Bane. Thi jeg kan tænke mig, at vi kunne være uenige om Midler og Veie, men sikkerlig ikke om Maalet. Deres Büste skal navnlig være mig en alvorlig Paamindelse om, hvis Arv, og hvilken Arv jeg har vovet at løfte.

Dem, mine Disciple, maa jeg bede om fra idag af at betragte mig som Skolens Leder. Jeg skylder Dem al min Flid og den største Opmærksomhed paa Deres Vel; til Gjengjæld skylder De mig Tillid og Lydighed, som den, til hvem Deres Forældre eller Værger har betroet en væsenlig Side af Deres Opdragelse og Udvikling. De Fleste af Dem kjender mig sagtens allerede tilstrækkeligt til at vide, at jeg ikke er nogen streng Mand. Leg, Spøg og uskyldige Fornøielser skulle altid have en Ven i mig, om jeg end paa den anden Side bestemt maa fastholde Respeceten for det daglige Arbeide, der ikke maa forsømmes — af Disciplene saalidt som af os Lærere. Jeg skal altid stræbe efter at komme ud af det med Dem hellere med venlige Ord end med strenge, men jeg skal dog ikke glemme, at det vel er det Bedste, at vi gjøre det Gode, fordi vi vil, men det Næstbedste, at vi gjøre det Gode, fordi vi skal.

Dem, mine Herrer Colleger, beder jeg om at understøtte mig i mit vanskelige Hverv. Jeg har endnu intet Krav paa Deres Tillid, men jeg skal stræbe at erhverve mig den; og jeg kan ikke undlade allerede nu at takke Dem for den venlige Imødekommen, hvormed de Alle uden Undtagelse har søgt at lette mit første Skridt paa min møisommelige og ansvarsfulde Vei.

Jeg overtager da hermed Bestyrelsen af Borgerdydskolen paa Christianshavn med fuld Bevidsthed om det uhyre Ansvar, som jeg hverken kan eller vil unddrage mig, men med den tillidsfulde Tro, at hvem Gud giver et Embede, ham giver han ogsaa Forstand“.

Dermed sluttedes Festen, og Skolen fik fri.

Den 12te December, der var den Dag, paa hvilken Professor Hammerich for 25 Aar siden havde overtaget Skolen, opstilledes hans Büste ved Siden af Dr. Krarups paa Skolens Trappegang. Oppe paa Salen raabte vi et Hurra for Professor Hammerich og sendte ham en Hilsen i et Telegram, hvorpaa vi endnu samme Dag modtog hans hjertelige Svar.

Igjennem det aarlige Program skal jeg nu for første Gang henvende mig til Disciplenes Forældre og Værger og hvem der ellers maatte interessere sig for Skolen. Jeg skal modstaa Fristelsen til at udtale mig om min Opfattelse af de mange enkelte Skolespørgsmaal, der idelig gaa igjen i vor Tid. En bestemt Opfattelse af disse kan først udvikle sig og kan paa mange Maader modificeres i Løbet af den Virksomhed, hvortil jeg har viet mig, og jeg veed, at det kommer saare lidet an paa, hvad jeg nu kan sige, mene eller skrive om disse Spørgsmaal, hvis jeg ikke er istand til at give mine Tanker positiv Form i min Virksomhed, men det er mit Haab, at der gjennem denne i Tidens Løb skal aabenbare sig en bestemt Tanke, der stræber hen til et ligesaa bestemt Maal.

Der er dog et Punkt, hvorom jeg ikke kan undlade at udtale mig nu strax, da det er en fast Overbevisning i denne Henseende, hvori jeg søger min Berettigelse til at paatage mig det Ansvar, der følger med en Skoles Bestyrelse. Jeg veed, at det er et af Skolens Maal at bibringe Disciplene et Fond af positive Kundskaber, og støttet derpaa at lede dem til det Indbegreb af Indsigt og Modtagelighed for oplyiede Indtryk, som man i Almindelighed betegner ved Navnet „almindelig Dannelse“. Her er Dannelsen Maalet, Kundskaben Midlet, men et uundværligt Middel, der ikke derfor behøver at gaa ud over en rimelig Begrændsning, thi det kommer ikke an paa at have mange Kundskaber, men paa at besidde et vist Fond som sikkert, urykkeligt Eie, saa at man saa bestemt som muligt kjender sine Kundskabers Grændser. Man kan ikke virke med en Kapital, som man ikke rigtig veed, om man har eller ikke har. Herpaa er Skolen baseret, hertil sigte de bestemte Fordringer, der stilles til de Disciple, der underkaste sig Skolens Afgangsprøver, og med

Rette; thi kun dette kan prøves. Dette er imidlertid kun et af Skolens Maal, thi det er min Overbevisning, at den har et høiere og større, og det er at udvikle Drengens moralske Personlighed, hans Villie. Hertil sigter Skolens opdragende Virksomhed, og jeg ønsker, at det skal vides, at jeg sætter denne som det Høieste; men det er egentlig ikke nøiagtigt at kalde dette Maal et andet end hint, da det snarere er den nødvendige Forudsætning for, at Aandens Dannelse i Retning af Kundskab og Modtagelighed kan komme til virkelig Modenhed og blive til Velsignelse. Til at stræbe i denne Retning har Skolen mægtige Midler ihænde, naar den forstaaer at benytte dem. Skolen har for det Første Religionsundervisningen. Den kan og den skal drives som en alvorlig Sag, der ikke blot stræber at bibringe Drengen Kundskab til de christelige Troes- og Læresætninger samt Bibelshistorie, men tillige søge at give hans Sind en religiøs Retning. Imidlertid bliver den religiøse Vækkelse dog altid i fortrinlig Grad Hjemmets og Kirkens Sag, da i Skolen saamange Indtryk fortrænge hinanden, at der behøves en sjælden begavet Lærer for i denne Henseende at kunne udrette blot tilnærmelsesvis, hvad et christeligt Hjem formaaer. Men hvad Skolen skal og kan, hvis den er sin Opgave voxen, og det ikke blot i enkelte Timer, men altid, uafdeligt og paa ethvert Punkt, det er at styrke Drengens Følelse for hans Pligt. Dette gjør Skolen dels ved at paasee, at Disciplen nøiagtig udfører de Arbejder, der ere ham givne at udføre i Hjemmet og paa Skolen, men mere end alt Andet ved at vænne ham til en ufravigelig Regelmæssighed, ikke blot med at lære sine Lectier og skrive sine Stile, men i Overholdelsen af hele den daglige Orden, som Skolen fordrer, det, som jeg forstaaer ved Disciplin, et Ord, der er bleven saa forfærdelig misbrugt, idet man snart derved har forstaaet et Rædselsregimente, snart har troet det fyldestgjort, naar man blot ikke hvert Øieblik var Vidne til positive Uartigheder blandt Disciplene.

Hvad jeg først og fremmest ønsker at haandhæve i den af mig bestyrede Skole, det er Disciplinen, hvorigjennem Skolens opdragende Virksomhed kommer tilsyne, med Mildhed og Venlighed helst, om fornødent gjøres med strengere Midler. Men hertil behøver Skolen Hjemmets Bistand; Forældre og Lærere maa her virke Haand i Haand, saa at den Ene ikke river ned, hvad den Anden med Besvær bygger op, og det er i denne Henseende jeg vover at rette en indtrængende Bøn til dem, der betro vor Skole en Del af deres Børns Opdragelse og hele deres Undervisning.

Et Sted i Sibberns „Gabrielis Breve“ staaer der de Ord: „I det daglig tilmaalte Arbeide ligger der en stor Velsignelse“. Man kan ikke med Billighed forlange, at en Dreng eller et halvvozent Menneske skulde kunne fatte Sandheden af disse Ord, men vi, som skulle opdrage Børnene, maa kunne det, og den Tid vil sikkert nok komme, da hver den vil være os taknemmelig, der itide af os er vænnet til „det daglig tilmaalte Arbeide“. Hertil hører for Disciplens Vedkommende først og fremmest det regelmæssige Skolebesøg. Man skulde synes, at det maatte være overflødigt at minde herom, men Erfaringen viser, at det ikke er saaledes. I Hovedstaden er der saa megen Anledning til Adspredelser og Fornøielser, der falde paa alle mulige Tider af Aaret og af Døgnet, og det er let forklarligt, at mange Dreng overhænge Forældrene om at lade dem tage Del, snart i dette, snart i hint, og meget ofte paa Arbeidets Bekostning. Det er saa langt som noget fra, at jeg har Noget imod uskyldige Fornøielser; tvertimod, det vide alle Disciplene, at jeg gjerne seer og, naar Leilighed gives, gjerne tager Del i Disciplenes Leg og Adspredelser, men under den Forudsætning, at man til Fornøielserne vælger den Tid, som Arbeidet ikke lægger Beslag paa; ikke for den Smule Arbeidstid, der gaaer tabt, som kan erstattes, men for at frelse Disciplene for den Forestilling — mere eller mindre bevidst — at man kan gjøre sit Arbeide, naar det er

bekvem, og lade det være, naar det er ubekvem; og den Smerte, som en Smule Resignation kan volde, føles ikke mere, naar han er vænnet til at betragte det som Noget, der følger af sig selv, som Noget, der nu engang ikke kan være anderledes, at Arbeidet skal gjøres. Hermed er ikke sagt, at der ikke gives mange Leiligheder, udenfor Sygdom, hvor Disciplen maa udeblive fra Skolen; der er f. Ex. mangfoldige Tilfælde, hvor det baade er smukt og naturligt, at en Familie ønsker at samle alle sine Medlemmer, og lignende eller beslægtede Tilfælde, hvor det vilde være pedantisk af Skolen at modsætte sig en Forsømmelse; men jeg troer, at det er i Disciplenes velforstaaede Interesse, at saavidt muligt alle slige forudseelige Forsømmelser kun finde Sted efter Aftale med Skolens Bestyrer, Noget, der ved alle Statens Skoler betragtes som en Selvfølge. Derved styrkes Skolens Myndighed, uden at Forældrenes svækkes; derved forøges Skolens Evne til at virke, hvad den skal: uden det tages Ansvar bort fra Skolens Skuldre. Idet jeg derfor retter den Bøn til Forældrene, om kun at tillade Skoleforsømmelser efter Aftale med mig, gjør jeg det i den Overbevisning, at jeg ikke gjør noget Indgreb i Forældrenes Ret, som jeg vel skal vogte mig for at antaste; jeg gjør det kun med Disciplenes Tarv for Øie.

Det er Skik i vor Skole, at en Discipel, der forsømmer, f. Ex. paa Grund af Sygdom, den første Dag, da han igjen møder paa Skolen, medbringer en Seddel, der angiver Grunden til hans Udeblivelse. Den Control, der paa denne Maade tilveiebringes, er ikke tilstrækkelig. Indtræffer det Tilfælde, og at det kan indtræffe, har jeg en sørgelig Erfaring for, at en Discipel gaaer hjemmefra i Skoletiden uden at gaa i Skole, da opdages dette først, naar han, maaske efter længere Tids Forløb, atter kommer i Skole, men hvad Ulykke der i Mellemtiden kan afstedkommes, kan Ingen beregne. Det er saa let nu at faa et Bud eller

Brev sendt, at jeg nok tør rette den Bøn til Forældre og Værger, for den nødvendige Controls Skyld, naar en uforudseelig Forsømmelse finder Sted, da saavidt mulig samme Dag at underrette mig derom; dermed kan megen Ulykke forebygges.

Der har i Skolen dannet sig de to Begreber „for silde med Seddel“ og „for silde uden Seddel“. Jeg ønsker helst at begge Begreber skulle forsvinde; da det nu vanskeligt kan ske, ønsker jeg, at Forældre og Værger ville være mig behjælpelige med at indskrænke dem til det mindst mulige, og flere af Disciplene vide af en sørgelig Erfaring, at jeg kun er lidet tilbøielig til at undskylde den Form af Forsømmelighed, der ytrer sig ved at sove for længe om Morgenen, selv om Forældrene have medgivet Drengen en Seddel, hvori jeg anmodes om at undskylde o. s. v., med mindre Seddelen angiver en bestemt, virkelig undskyldende Grund. Flere Drengene knytte nemlig en Slags overtroisk Forestilling til Betydningen af en Seddel, som en Talisman eller en Slags Aflad, ogsaa for Synder, der først skulle begaaes. Jeg har haft Tilfælde, hvor af to Brødre den Ene er mødt i særdeles god Tid, den Anden er kommen meget for silde med en Seddel, der gjaldt for begge Brødrene; altsaa har den Ene i Tillid til Seddelen drevet, istedetfor at skynde sig paa Skolen. Jeg indrømmer naturligvis Muligheden af, at en Discipel uforskyldt en enkelt Gang kan komme for silde, og naar det sker med en iøvrigt regelmæssig og flittig Discipel, siger jeg aldrig et ondt Ord til ham; men det er næsten altid de samme Disciple, der komme for silde, og i Reglen de, der ogsaa i andre Henseender ere de forsømmeligste og uordentligste. Hvor fordærvelig en Vane det er at komme for silde, og hvor let den kan udryddes hos en Dreng, og hvor vanskeligt i den ældre Alder, det ved Enhver, og jeg retter derfor den tredje Bøn til Forældrene, om aldrig at medgive en Dreng en undskyldende Seddel, naar han kommer for silde

paa Grund af egen Forsømmelighed, og jeg tilstaaer, at jeg anser det for en daarlig Undskyldning for en Dreng, at han kommer for silde, fordi „han var ude iaftes“.

Naar vi saa ere enige om det, at Arbeidets Regelmæssighed er en Fordring, der stilles til ethvert Menneske, derfor allerede til Skoledisciplen, og at der „i det daglig tilmaalte Arbeide ligger en stor Velsignelse“, saa ville vi let kunne blive enige om, at der indenfor de heraf afstukne Grændser bliver Plads til megen Frihed, megen Ubundethed, Plads for Udfoldelsen af den Enkeltes Evner og Tilbøieligheder, Plads for et venligt, utvungent Samliv mellem Lærere og Disciple, Plads for Liv, Leg og Lystighed, hvortil Skolen gjerne gaaer i Spidsen, ogsaa Plads for „Aand og Hjerte“, hvilket en geistlig Forfatter i et Dagblad i Vinter beklagede ikke at kunne finde paa Timetabellen. Men jeg skal sige ham, hvor den findes; den findes saavel i Latin- og Mathematiktimerne som i Religions- og Historietimerne; saavel i Frikvarteret paa Legepladsen som i Skoven og ved Boldspillet; den findes i hvert belærende og opmuntrende, hvert venligt og hvert spøgefuldt Ord, der vexles mellem Discipel og Lærer, ja den findes endogsaa i Tugten og Straffen; kort sagt, den findes overalt i Skolen undtagen netop paa Timetabellen, og der skal den med Guds Hjælp aldrig komme i min Tid; thi der kan den kun komme som Affectation.

Blandt det Meget, jeg kunde ønske at sige Forældrene, er dette det, der i Øieblikket ligger mig nærmest paa Hjerte, og jeg skal indskrænke mig dertil. Jeg vil slutte disse faa Ord med den Bemærkning, hvormed jeg begyndte, at jeg er mig bevidst, at det kommer saare lidet an paa, hvad jeg kan sige og tænke om Skolen, dens Maal og dens Midler, hvis jeg ikke forstaaer at give Tankerne Skikkelse og positiv Form i min Virksomhed.

Skolebetalingen. Legater.

Skolebetalingen er endnu den samme, som da Dr. Krarup for 40 Aar siden overtog Skolen, nemlig 3 Rdl. 3 Mk. i Forberedelsesclassen, 4 Rdl. 3 Mk. i 3die, 2den og 1ste Underklasse, 5 Rdl. 2 Mk. i alle andre Classer. Dette er et saare ubilligt Forhold, da Betalingen unegtelig er temmelig høi for de ganske smaa Drengene i Underclasserne, hvorimod den er for lav i de høiere Classer, navnlig i Afgangselassen og øverste (1ste) Realclassen. Hvad Afgangselassen angaaer, er Forholdet saaledes, at Undervisningen der ligefrem medfører Tab, med mindre den er saa talrig, som en øverste Classe egentlig aldrig burde være. Jeg har derfor været betænkt paa at indføre en Forandring i Betalingen, saa at denne i de laveste Classer blev noget lavere og omvendt; thi som Forholdet nu er betale Disciplene i de laveste Classer en ikke ubetydelig Del af Skolepengene for dem i de øverste.

Fra 1ste August d. A. vil Betalingen derfor blive nedsat i følgende Classer, saaledes at Undervisningen koster maanedlig:

Forberedelsesclassen	2 Rdl. 3 Mk.	(nu 3 Rdl. 3 Mk.)
3die Underklasse	3 — » —	(nu 4 — 3 —)
2den } Underklasse	4 — » —	(nu 4 — 3 —)
1ste }		
2den } Fællesclassen	5 — » —	(nu 5 — 2 —)
1ste }		

Fra 1ste August 1869 vil den derimod blive forhøjet i de øvrige Classer, saaledes at Undervisningen koster maanedlig:

5te	}	studerende Classe. 6 Rdl. » Mk. (nu 5 Rdl. 2 Mk.)
4de		
3die		
2den Realclassse	6	— » — (nu 5 — 2 —)
Overgangsclassen	}	. . . . 6 — 3 — (nu 5 — 2 —)
1ste Realclassse		
Afgangssclassen	7	— » — (nu 5 — 2 —)

For Brødre betales: For den ældste fuld Betaling, for den næstældste $\frac{2}{3}$ af fuld Betaling, for den tredie $\frac{1}{2}$ af fuld Betaling, for den fjerde etc. $\frac{1}{3}$ af fuld Betaling.

Betalingen erlægges maanedsviis forud, ogsaa for Ferie- og Examenstiden; ved Indmeldelsen betales 2 Rdl., der er bestemt til Skolens Bibliothek og Samlinger. Ved Afslutningsprøven i de 5 Fag, inden Discipulen flyttes op i øverste studerende Klasse betales 3 Rd., og ved den endelige Afgangsprøve 7 Rdl., og ved Afgangsprøven for Realdisciple 8 Rdl. Derimod betales Intet af nogen Art til Lys, Brænde, Inventarium og Deslige. Det er Skik, at Disciplene faae en ikke underskrevet Kvittering med hjem den sidste i Maaneden for Betalingen for den følgende Maaned, og at de, naar de bringe Betalingen, faae den underskrevne Kvittering med tilbage, og jeg anmoder indstændig Forældrene om at erindre at affordre Disciplene denne. Skulde Nogen ønske, at jeg hellere skal lade Betalingen afhente ved Bud, da behøve de blot at fremsætte Ønsket herom, for at jeg skal opfylde det.

Skolen eier en aarlig Indtægt af 333 Rdl. 8 Sk. i Renter af Legater, der af Forskjellige ere skjænkede til Skolen. Over disse disponerer Bestyreren, men fri Skolegang og Skolegang for nedsat Betaling har været givet for et langt større Beløb end det ovenfor angivne; i det forløbne Skoleaar have saaledes 8 Disciple havt fri Skolegang,

16 Disciple havt Skolegang for nedsat (i de fleste Tilfælde for halv) Betaling. Desuden er der tillagt Skolen 4 Portioner af de Grevelig-Moltkeske Legater paa 40 Rdl. hvert. Disse bortgives umiddelbart af Grev Moltke-Bregentved. Ialt have altsaa 28 Disciple gaaet i Skole for ingen eller for nedsat Betaling.

I det forløbne Skoleaar

har der ingen betydelige Forandringer fundet Sted i Undervisningens Plan, der ogsaa i det Væsentlige vil blive fulgt i det følgende Skoleaar. Kun vil Tydsk ophøre at være Undervisningsfag i 2den Underklasse; næste Aar ogsaa i 1ste Underklasse, hvor det vil beholdes i det nu kommende Aar, for at de opflyttede Disciple ikke skulle miste den erhvervede Kundskab. I 2den Fællesklasse, hvor det nu har 5 ugentlige Timer, ville de 2 falde bort. De indvundne Timer ville blive anvendte til Dansk, Fædrelandshistorie og Gymnastik.

Derimod er det en Selvfølge, at Forandringen i Bestyrelsen har medført en større Forandring i Lærerkæfterne. Inspecteur Ingerslev, cand. jur. M. Funch og stud. med. Leerbech forlode Skolen ved det forrige Skoleaars Slutning; Professor Hammerich fratraadte den 12te October. I November overtog Adjunct Lohse et Vicariat ved Kathedralskolen i Aarhus, og en af Skolens ældste Lærere, cand. phil. O. C. Borch opgav ved Nytaar en Del af sine Timer, for ved dette Skoleaars Slutning at trække sig fuldstændig tilbage fra en Virksomhed, hvortil han i 38 Aar har viet sine Kræfter. Skolen har derimod været saa heldig at vinde kyndig og virksom Bistand i Hr. cand. philol. Bergmann, Adjunct ved Metropolitanskolen, Licent. theol. Waage, samt senere i Aarets Løb Hr. stud. mag. Winkel-Horn, Hr. stud. philol. Leuning og Hr. stud. theol. Dahlhoff.

Undervisningen er saaledes bleven besørget ved følgende

Lærere.

M. Hammerich, Prof., cand. theol. og Dr. phil., Lærer i Latin i næstøverste Cl. 1831 og 1834, Forstander for Skolen siden 12te December 1842; Dansk i Afgangsel. og i 1ste Realcl. (siden August 1841 og April 1844), Latin i Afgangsel. (siden December 1842), tydsk Literatur i Overgangsel. 13 Timer ugentlig — indtil 12te October.

- N. U. Krossing, cand. phil., Cantor i Citadellet, Lærer siden 1ste October 1828; Dansk i 5te stud. Cl., 2den Realcl., 1ste Fællescl., 2den Fællescl., 1ste, 2den, 3die Undercl. samt Forberedelsescl. 24 Timer.
- O. C. Borch, cand. phil., Lærer siden August 1830; indtil Nytaar Fransk i alle Classer og Tydsk i 1ste Undercl.; 27 Timer. Fra Nytaar Fransk i Afgangscel., Overgangscel., 3die, 4de, 5te stud. Cl., samt 1ste og 2den Realcl. 15 Timer.
- L. Jørgensen, cand. phil., Lærer siden Marts 1832; Skrivning i 1ste og 2den Realcl., 5te stud. Cl., 1ste og 2den Fællescl., Tegning i 1ste og 2den Fællescl., Naturhistorie i 2den Fællescl. og 1ste Undercl., Geographie i 1ste og 2den Undercl., Tegning i 2den og 3die Undercl.
- J. H. C. Scheer, Krigsraad og Dbni., Lærer siden September 1833; Gymnastik og Svømning i alle Classer, Tegning i 2den og 3die Undercl. samt Forberedelsescl. 23 Timer.
- G. A. Exner, cand. theol., Lærer siden Januar 1856; Religion og Hebraisk i Afgangscel. 4 Timer.
- A. Andresen, cand. polyt., Lærer siden 1858, Inspecteur; Mathematik og Physik i Afgangscel. og 1ste Realcl., Mathematik og Regning Overgangscel., 5te stud. og 2den Realcl. 35 Timer.
- Fr. Ibsen, Revisionsassistent under Postvæsenet, Lærer siden December 1858; Engelsk i alle Cl., Tydsk i 4de Cl. 18 Timer.
- E. Holm, Professor ved Universitetet, Dr. phil.; Historie i Afgangscel., 6 Timer.
- M. Petersen, cand. jur., Lærer siden Januar 1861; Tydsk i 1ste Fællescl. og 2den Undercl., Geographie i 2den Fællescl., Skrivning i 1ste, 2den og 3die Undercl. samt Forberedelsescl. 14 Timer.
- A. Falkmann, cand. phil., Lærer siden Februar 1861; Geographie i Overgangscel., 3die, 4de og 5te stud. Cl., 1ste og 2den Realcl.; Græsk i 3die stud. Cl., Historie i 3die og 5te stud. Cl., 1ste og 2den Realcl. 25 Timer.
- A. C. Larsen, cand. theol., Lærer siden August 1862; Latin i Afgangscel. yngre Afdeling og Overgangscel., Græsk i Overgangscel. 16 Timer.
- G. Fistaine, Dr. phil., Lærer siden Marts 1863; Latin i 3die stud. Cl., Tydsk i 3die stud. Cl. og 2den Fællescl. 16 Timer.
- O. Bache, cand. theol., Lærer siden Januar 1864; Græsk i 4de stud. Cl. 5 Timer.
- J. Møller, Exam. polyt., Lærer siden Januar 1864; Mathematik i 3die og 4de stud. Cl., Tegning i 1ste og 2den Realcl. 11 Timer.

- H. Hammerich, cand. phil., Lærer siden August 1864; (indtil Nytaar) Geographie i 1ste Fællescl., Historie i 2den Fællescl., Tegning i 1ste Undercl. 6 Timer.
- J. Sahlertz, cand. phil., Lærer siden Januar 1863; Naturhistorie i Overgangscel., 3die, 4de, 5te stud. Cl., 1ste og 2den Realcl., 1ste Fællescl. og 2den Undercl. 16 Timer.
- R. Strøm, cand. juris, (siden Nytaar) Geographie i 1ste Fællescl., Historie i 2den Fællescl., Tegning i 1ste Undercl. 6 Timer.
Har siden Nytaar ligeledes vicarieret for Jerndorff i Sang. 6 Timer.
- O. C. Lohse, cand. philol., fhv. Adjunct ved Domskolen i Slesvig, Lærer siden August 1865, (indtil November) Latin i 4de og 5te stud. Cl., Tydsk i Overgangscel., 5te stud. Cl. og 2den Realcl. 20 Timer.
- P. W. Jerndorff, stud. med., Lærer siden November 1865; Musiklære og Sang i 1ste og 2den Fællescl., 1ste, 2den og 3die Undercl. samt Forberedelsesclassen. 6 Timer.
- C. Th. Christensen, cand. theol., Lærer siden August 1866; Religion i Overgangscel., 3die og 5te stud. Cl. og 2den Realcl. 6 Timer.
- H. Stein, Catechet ved Holmens Kirke, Lærer siden August 1866; Religion i 4de stud. Cl., 1ste og 2den Fællescl., 1ste, 2den og 3die Undercl. 10 Timer.
- N. Thiele, Dr. phil., Lærer siden August 1866; Arithmetik i 1ste Fællescl., Regning i 1ste Fællescl., 2den Fællescl., og 1ste Undercl. 13 Timer.
- L. Bergmann, Lærer siden August 1867, cand. philol., Adjunct ved Metropolitanskolen; Latin i Afgangscel. 12 Timer.
- O. Waage, Lic. theol., Lærer siden August 1867; Dansk i Afgangscel. Overgangscel., 3die stud. Cl., Historie i Overgangscel. 10 Timer.
- Leuning, stud. philol., Lærer siden October 1867; Latin og Historie i 1ste Fællescl. 8 Timer.
- Vinkel-Horn, stud. mag., Lærer siden October 1867; Oldnordisk i Afgangscel., Latin i 4de og 5te stud. Cl. 18 Timer.
- N. C. Dahlhoff, stud. theol., Lærer siden December 1867; Tydsk i 5te stud. Cl., 2den Realcl. og 1ste Undercl., Fransk (siden Nytaar) i 1ste og 2den Fællescl. og 1ste Undercl. 16 Timer.
- Bestyreren; Græsk i Afgangscel., Tydsk i Overgangscel. og 1ste Realcl., Historie i 4de stud. Cl. (indtil October) Oldnordisk i Afgangscel., Latin i 1ste Fællescl. 21 Timer.
-

Statistiske Meddelelser.

I Juni og Juli Maaned 1867 afholdtes Afgangsprøven for Studerende her ved Skolen: skriftlig (latinsk Stil, latinsk Oversættelse, Udarbejdelser i Modersmaalet, nemlig Gjengivelse og fri Afhandling, aritmetisk og geometrisk Udarbejdelser) den 22de, 25de og 26de Juni; mundtlig, Dagene fra 1ste til 5de Juli i Latin (Prof. E. Holm og Prof. M. Hammerich; Meddommere: Conrector E. Lembcke og cand. theol. A. Larsen); Græsk (cand. theol. A. Larsen, Skolebest. J. Helms og cand. philol. O. Siesbye); Historie (cand. theol. A. Ingerslev; Lic. theol. O. Waage og Skolebest. J. Helms); Religion (cand. theol. G. A. Exner; Stiftsprovst C. Rothe og cand. theol. A. Larsen); Arithmetik, Geometri og Naturlære (cand. polyt. A. Andresen; Dr. phil. C. Tüchsen og Exam. polyt. J. Møller); Hebraisk (cand. theol. G. A. Exner; Lic. theol. Stiftsprovst C. Rothe og cand. theol. A. Larsen). Udarbejdelserne i Modersmaalet bedømtes af Prof. M. Hammerich, Pastor H. V. Rasmussen og cand. theol. A. Ingerslev; de latinske Stile og Oversættelser af Prof. E. Holm, Conrector E. Lembcke og cand. theol. A. Larsen.

De følgende bestode Prøven:

- Barfoed, Ehler, en Søn af Procurator Barfoed, indkom i Skolen Januar 1860.
- Basse, August, en Søn af Tapetserer Basse her i Staden, indkom i Skolen August 1862.
- Fenger, Christian, en Søn af Sognepræst Fenger her i Staden, indkom i Skolen October 1855.
- Fenger, Johannes, en Søn af afdøde Proprietair Fenger, indkom i Skolen August 1862.
- Fenger, Nicolai, en Søn af Geheimtatsraad Fenger her i Staden, indkom i Skolen Mai 1858.
- Gether, Christian, en Søn af Organist Gether her i Staden, indkom i Skolen August 1862.
- Grün, Hermann, en Søn af Skrædermester Grün her i Staden, indkom i Skolen August 1860.
- Hall, Carl, en Søn af Geheimeraad Hall, indkom i Skolen Marts 1858.
- Hammerich, Angul, en Søn af Professor F. Hammerich her i Staden, indkom i Skolen Mai 1857.

- Hummel, Christian, en Søn af Rebslagermester Hummel i Norge, indkom i Skolen August 1859.
- Jacobsen, Carl, en Søn af Classelottericollecteur Jacobsen her i Staden, indkom i Skolen October 1862.
- Kaae, Alfred, en Søn af Sognepræst Kaae, indkom i Skolen August 1863.
- Kleffel, Vilhelm, en Søn af Dreiermester Kleffel her i Staden, indkom i Skolen August 1856.
- Larsen, Julius, en Søn af Sognepræst Larsen, indkom i Skolen August 1862.
- Marcussen, Ulrich, en Søn af Legationsraad Marcussen her i Staden, indkom i Skolen Juli 1862.
- Meyer, Johan, en Søn af Orlogscapitain Meyer her i Staden, indkom i Skolen April 1862.
- Nicolaysen, Georg, en Søn af afdøde Fuldmægtig Nicolaysen, indkom i Skolen August 1862.
- Petersen, Ludvig, en Søn af Consul Petersen i Holbæk, indkom i Skolen April 1860.
- Polascheck, Victor, en Søn af Barbeer Polascheck her i Staden, indkom i Skolen September 1863.
- Price, August, en Søn af Artist Price her i Staden, indkom i Skolen August 1859.
- Schendorff, Theodor, en Søn af Kjøbmand Schendorff i Aarhus, indkom i Skolen Mai 1862.
- Svendsen, Jens Peter, en Søn af afdøde Gaardeier Svendsen, indkom i Skolen August 1862.
- Sørensen, Søren, en Søn af Husmand Sørensen, indkom i Skolen Marts 1859.
- Thaysen, Jes, en Søn af Landmand Thaysen, indkom i Skolen April 1864.

Charactererne sees af omstaaende Lister.

	Udarbejdelse i Moders- maalet		Latin		Græsk.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturlære.	Hovedcharacterer.	Hebraisk.
	fri	bunden	skr.	mdtl.							
Barfoed, Ehler	g.	mg.	g. ÷ $\frac{1}{3}$	mg.	mg. +	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. +	mg.	mg.	1ste Character	
Basse, August	mg.	ug.	mg.	mg. +	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	ug.	ug.	1ste Char. med. Udm.	mg.
Fenger, Christian . . .	ug.	mg.	g. + $\frac{1}{3}$	mg.	mg.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	1ste Character	
Fenger, Johannes . . .	mg.	mg.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. +	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	ug.	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	1ste Char. med Udm.	ug.
Fenger, Nicolai	g.	mg.	lg. ÷ $\frac{1}{3}$	g.	g.	mg. +	mg. +	mdl. +	g. + $\frac{1}{3}$	2den Character	
Gether, Christian . . .	g.	mg.	g. +	mg.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg.	ug.	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	1ste Character	
Hall, Carl	mg.	g.	mdl. +	g.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	mg.	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	2den Character	
Hammerich, Angul . . .	g.	mg.	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	g. +	mg. +	1ste Character	
Hummel, Christian . .	mg.	mg.	g. +	mg. +	mg.	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	1ste Character	
Jacobsen, Carl	mg.	mg.	g.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	g. +	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	g. +	mg. +	1ste Character	
Kaac, Alfred	mg.	mg.	mg.	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	mg.	ug.	1ste Char. med Udm.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$
Kleffel, Vilhelm	g.	mg.	lg.	g.	g. +	mg. +	mg.	mg.	g. ÷ $\frac{1}{3}$	2den Character	g. + $\frac{1}{3}$
Larsen, Julius	g.	mg.	mg. +	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	g.	ug.	mg. +	mg. +	mg.	1ste Character	
Meyer, Johan	mg.	mg.	g. +	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	g. +	ug.	mg. +	g. +	mg. +	1ste Character	
Nicolaysen, Georg . . .	g.	mg.	g. +	mg. +	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	ug.	1ste Character	
Petersen, Ludvig	mg.	ug.	g. +	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	ug.	1ste Char. med Udm.	
Polascheck, Victor . . .	g.	mg.	g. +	g. +	g. +	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	g.	1ste Character	
Price, August	g.	g.	lg.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg.	g. +	g. +	mg.	2den Character	
Schandorff, Theodor . .	g.	g.	mdl. +	g. +	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g.	lg.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	2den Character	
Svendsen, Jens Peter . .	mg.	mg.	mg.	mg. +	mg. +	mg. +	ug.	ug.	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	1ste Character	
Sørensen, Søren	mg.	ug.	mg. +	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	1ste Char. med Udm.	ug.
Thaysen, Jes	mg.	g.	g.	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. +	mdl. +	mdl. + $\frac{1}{3}$	2den Character	

	1ste Deel 1864.				2den Deel 1867.									Hovedcharacter.
	Tydsk.	Frausk.	Geographi.	Naturhistorie.	Udarb. i Modersmaalet.	Latin skriftl.	Latin mundtl.	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturalære.	
Grün, Hermann.....	mg.	mg.	g.	ug.	mg.	g.	mg.	mg.	+	mg.	g.	g.	mg.	<i>1ste Character</i>
Marcussen, Ulrich	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mdl.	g.	g.	g.	tg.	mg.	g.	tg.	<i>2den Character</i>

Christen Jensen, Son af Sognefoged Jens Andersen i Svebølle, der havde bestaaet Realafgangsprobe ved Slagelse Realskole, optoges i August 1867 i Skolens Afgangsklasse, saaledes, at det ved ministeriel Resolution tillodes ham at underkaste sig Proven i Religion her ved Skolen. Denne Prove afholdtes den 20de December 1867. Examinator C. Th. Christensen, Meddommere Hr. cand. theol. C. Lange, Hr. Pastor H. Stein. Charakter: Godt.

Afslutningsprøven i de fem Fag, der ifølge Bekjendtgjørelsen af 30te November 1864 afsluttes for Opfyttningen til øverste studerende Classe, afholdtes i Overværelse af Professorerne v. Mehren og Johnstrup som Examencommissairer i Dagene fra 8de til 13de Juli, i Tydsk (cand. jur. M. Funch; Adjunct J. Kaper, cand. jur. M. Petersen); Fransk (cand. phil. O. C. Borch; Prof. A. F. v. Mehren, cand. phil. A. Falkman); Geographi (cand. theol. A. Ingerslev; cand. jur. G. Bruun, cand. phil. A. Falkman); Naturhistorie (cand. phil. J. Sahlertz; cand. phil. E. Warming, cand. phil. L. Jørgensen); Religion (cand. theol. C. Th. Christensten; cand. theol. G. Lange og Pastor H. Stein).

33 Disciple af Overgangselassen bestode Proven med følgende Udfald:

	Tydsk.	Fransk.	Geo- graphi.	Natur- historie.	Reli- gion.
Aagaard, Georg	g.	g.	ug.	tg.	g.
Bache, Julius	g.	g.	g.	ug.	mg.
Beyer, Petrus	g.	g.	mg.	mg.	ug.
Bistrup, Christian	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
Bostrup, Laurits	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.
Bruun, Oscar	g.	ug.	mg.	mg.	mg.
Brøndsted, Michael	g.	g.	g.	g.	mg.
Dahlberg, Peter	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.
Dons, Hans	tg.	g.	mg.	g.	mg.
Fenger, Ferdinand	g.	g.	g.	mg.	ug.
Frederiksen, Carl	mg.	mg.	g.	ug.	mg.
Grum, Viggo	g.	g.	mg.	g.	mg.
Gronvold, Holger	g.	g.	ug.	ug.	ug.
Guldencrone, Valdemar	g.	ug.	mg.	mg.	g.
Henningsen, Frants	g.	g.	g.	g.	mg.
Holm, Christian	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.
Holm, Herman	g.	mg.	g.	g.	g.
Høst, Frederik	g.	mg.	tg.	mg.	mg.
Jacobsen, Søren	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.
Kaufman, Herman	g.	g.	ug.	mg.	ug.
Kastrup, Georg	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.
Knoph, Nicolai	mg.	g.	g.	mg.	mg.
Lohmann, Heinrich	ug.	g.	ug.	ug.	mg.
Madsen, Axel	tg.	g.	mg.	ug.	mg.
Mathiesen, Anton	g.	g.	mg.	mg.	mg.
Møller, Andreas	g.	mg.	ug.	ug.	mg.
Rasmussen, Christian	mg.	g.	mg.	mg.	mg.
Reimann, Edvard	g.	tg.	mg.	ug.	ug.
Regenburg, Christian	mg.	g.	g.	g.	g.
Sell, Adolph	mg.	mg.	mg.	g.	mg.
Scydell, Vilhelm	g.	mg.	g.	g.	mg.
Sørensen, Hans	g.	mg.	mg.	mg.	mg.
Wichmann, Vilhelm	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.

Fremdeles afholdtes, i Overværelse af Prof. Rung som Examens-commissair og tildels som Censor, den fuldstændige Real-Afgangs-prøve: skriftlig (Udarbejdelser i Modersmaalet, nemlig Gjengivelse og fri Afhandling; tysk og engelsk Stil; arithmetisk Opgave og Regning; geometrisk Opgave og geometrisk Tegning; desuden Frihaandstegning og Skrivning) den 22de, 25de, 26de og 27de Juni; mundtlig, Dagene fra 28de Juni til 3die Juli, i Tydsk (cand. jur. M. Funch; Prof. F. Rung, Pastor H. Stein); Fransk (cand. phil. O. C. Borch; Prof. F. Rung, Revisionsassistent F. Ibsen); Engelsk (Revisionsassistent F. Ibsen; Kammerjunker J. Holten, cand. polyt. H. A. Andresen); Historie (cand. phil. A. Falkman; Redacteur C. V. Rimestad, cand. theol. A. Ingerslev); Geographi (cand. phil. A. Falkman; Redacteur C. V. Rimestad, cand. jur. R. Strøm); Arithmetik, Geometri og Naturlære (cand. polyt. A. Andresen; cand. polyt. N. Steenberg, Exam. polyt. J. Møller); Naturhistorie (cand. phil. J. Sahlertz; cand. phil. E. Warming, cand. phil. L. Jørgensen). Udarbejdelseerne i Modersmaalet bedømtes af Prof. M. Hammerich, Prof. F. Rung og Cantor N. Krossing; Frihaandstegning og Skrivning af Exam. polyt. J. Møller, cand. phil. L. Jørgensen og Tegnelærer C. L. Petersen.

Følgende 6 af 1ste Realclasses ældre Hold „bestode“ Prøven, Peter Petersen med Udmærkelse:

Bacher, Hans, en Søn af Gaardeier Bacher paa Amager, indkom i Skolen Jan. 1862.

Fenger, Evald, en Søn af Geheime-Etatsraad Fenger her i Staden, indkom i Skolen Aug. 1860.

Haldkjær, Edvard, en Søn af Manufacturhandler Haldkjær her i Staden, indkom i Skolen Aug. 1861.

Lund, Jakob, en Søn af Skuespiller Lund, indkom i Skolen Aug. 1858.

Petersen, Peter, en Søn af Consul Petersen i Holbæk, indkom i Skolen Aug. 1865.

Rasmussen, Christian, en Søn af Hofskrædermester Rasmussen her i Staden, indkom i Skolen Aug. 1865.

De enkelte Characterer vare:

	Moderismaalet.	Tydk.	Fransk	Engelsk.	Historie.	Geographi.	Arithmetik.	Geometri.	Naturalære.	Naturhistorie.	Skrivning og Tegning.
Bacher, Hans..	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	ug.
Fenger, Evald..	g.	tg.	g.	tg.	g.	g.	g.	tg.	mg.	g.	mg.
Haldkjær, Eduard	g.	g.	g.	g.	g.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.
Lund, Jacob...	mg.	g.	mg.	mg.	g.	tg.	g.	tg.	mg.	tg.	mg.
Petersen, Peter.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
Rasmussen, Chr.	g.	g.	mg.	g.	tg.	tg.	g.	g.	g.	tg.	mg.

Skolens Disciple vare den 12te October, da den nuværende Bestyrer overtog Skolen, 216. Deraf ere i Aarets Løb 12 udgaaede paa Grund af anden Bestemmelse. I Skoleaarets Slutning have vi desuden haft den Sorg at miste en kjær Discipel og god kammerat i Henrik Johannes Frost, der bortkaldtes ved en pludselig Død den 21de Mai. 15 nye Disciple ere indmeldte, saaat Skolen nu (i Midten af Juni) tæller 218 Disciple, der ere fordelt i Klasserne paa følgende Maade:

Afgangsslassen (ældre Hold).....	20	Disciple
— (yngre Hold).....	30	—
Overgangsslassen	20	—
3die studerende Classe	19	—
4de —	16	—
5te —	9	—
1ste Realclassen.....	16	—
2den —	11	—
1ste Fællesclassen	24	—
2den —	22	—
1ste Underclassen	12	—
2den —	10	—
3die —	6	—
Forberedelseslassen.....	3	—

Lærefagenes nuværende Fordeling.

Høiere Classer.	Afg. A og B.	Ovg.	III.	IV.	V.	1 R.	2 R.
Latin	8	7	8	8	8	.....	.....
Græsk	5	4	5	5	.....	.....	.....
Hebraisk	(2)	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Dansk	2	2	2	2	2	2	3
Oldnordisk	(2)	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Tydsck	.....	2	3	2	2	4	3
Fransk	.....	3	2	2	2	3	3
Engelsk	(2)	.....	.....	1	2	3*	3
Religion og Bibelhistorie.	1	2	2	2	2	.....	2
Historie	3	2	2	2	2	2†)	2
Geographi	.....	2	2	2	2	2†)	2
Mathematik og Regning ..	4	3	4	4	3	6	6
Naturhistorie	.....	3	2	2	2	2†)	3
Naturlære	3	.....	.....	.....	.....	3	.....
Tegning	.....	.....	.....	.....	1	2	2
Skrivning	.....	.....	.....	.....	2	2	2
Gymnastik og Svømning.	2	2	2	3	2	1**)	2
	28 (34)	32	34	35	32	36 (33)	33

Lavere Classer.	1 Fællescl.	2 Fællescl. A og B.	1 Undercl.	2 Undercl.	3 Undercl.	Forbered.
Dansk	3	3	6	8	8	8
Latin	{6 (0)	.....	.....	.....	.....	.....
Tydsck	{2 (3)	5	3	3	.....	.....
Fransk	3	3	3	.....	.....	.....
Engelsk	2	3	.....	.....	.....	.....
Religion og Bibelhistorie	2	2	2	2	2	.....
Historie	2	2	.....	.....	.....	.....
Geographi	2	2	2	2	2	.....
Mathematik og Regning.	{3 (6)	3	4	4	4	4
Naturhistorie	2	2	2	2	2	.....
Musiklære og Sang	1	2	1	2	2	2
Tegning	{0 (2)	2	2	2	2	2
Skrivning	2	2	3	3	6	6
Gymnastik og Svømning	2	2	2	2	2	2
	32	33	30	30	30	24

†) Det ældre Hold 3 Timer.

*) Det ældre Hold 4 Timer.

**) Det yngre Hold 2 Timer.

I Aarets Løb er i de forskjellige Classer læst og gennemgaaet følgende Pensa:

Afgangsslassen A og B.

(denne Classes Cursus er toaarigt.)

Latin. De Ældre Sallust's Jugurtha; Cicero: Cato Major og Lælius, Horats Oder: 2den og 4de Bog; Epistler 1ste Bog, 2 Bog, 1ste og 2den Ep. 2 Stile eller Versioner om Ugen og i de sidste Maaneder er der anvendt en Time ugentlig til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin. De Yngre Sallust: Jugurtha og Catilina; Cicero: Cato Major, Lælius og Talen pro Roscio; Horats: Epistler 1ste Bog 1—16 og 2den Bog 1ste Ep.; Virgil: Æneiden 2den Bog. Syntaxen efter Madvigs lat. Sproglære indtil Cap. 6. 2 Stile eller Versioner om Ugen.

Græsk. De Ældre Xenophon: Anabasis 2den og 3die Bog; Platon: Apologien og Criton; Demosthenes olyntiske Taler, Herodots 3die Bog, Homer: Odysseen 1ste, 6te, 7de og 9de Bog, Iliaden 6te og 10de Bog. De Yngre Anabasis 2den Bog; Platon: Apologien; Demosthenes olyntiske Taler, Homers Odyssee 1ste, 2den, 6te Bog; de 20 første Cap. af Herodots 8de Bog.

Hebraisk. De Ældre Genesis og Grammatiken. De Yngre Genesis 1—12 Cap. og Grammatiken.

Dansk. Gennemgaaet udvalgte Afsnit af den danske Literaturhistorie; Øvelser i mundtligt Foredrag; en Stil hveranden Uge.

Oldnordisk (frivilligt Fag.) Efter Fridrikssons islandske Læsebog er læst de to første Stykker (af Snorra Edda og Grettis Saga); Iversens islandske Formlære er gennemgaaet.

Engelsk (frivilligt Fag.) Ivanhoe de 29 første Capitler.

Religion. Mathæus Evang. paa Græsk 1—14 Cap. Danmarks Kirkehistorie fra 1790 til Nutiden.

Historie. De Ældre have læst hele Historien, den gamle Historie efter Thriges mindre Lærebog, Middelalderen efter Bloch, den nyere Historie efter Bohrs mindre Lærebog, Danmarks-Historien efter Barfods mindre Lærebog. Ved begge de sidste er en Deel tilføiet De Yngre have læst Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog, Middelalderens og den nyere Historie efter Blochs Lærebøger, Nordens Historie efter Thrige.

Mathematik. De Ældre have repeteret Arithmetik, Geometri og Trigonometri; læst og repeteret Stereometrien. Skriftlige Opgaver en Time om Ugen. De Yngre have afsluttet Geometrien og

Arithmetiken med de behørige Tilføielser; læst og repeteret Trigonometrien indtil Anvendelsen af Logarithmetabellen samt hele Stereometrien (indledet med »Udfoldningerne«). I Gjennemsnit er der regnet 2 Opgaver om Ugen, afvekslende hjemme og paa Skolen.

Naturlære. De Ældste have læst og repeteret den mechaniske Deel samt læst og repeteret Magnetisme, Electricitet, Varmelære og Astronomien. De Yngre have læst og repeteret Magnetisme, Electricitet og Varmelæren, samt af den mechaniske Deel indtil flydende Legemers Ligevægt. I Slutningen af Skoleaaret er der begyndt paa Astronomien, nærmest ved Oplæsning og Gjennemgang. Undervisningen har stadig været ledsaget af Forsøg.

Overgangsslassen.

Latin. Livius: 22de Bog; Virgil: Æneiden 2den Bog. Madvigs Grammatik: læst fra § 286 til § 364; repeteret Formlæren og det Foregaaende af Syntaxen. En Hjemmestil og en Extemporalstil hver Uge.

Græsk. Xenophon: Anabasis 2den Bog; Homer: Odysseen 10de Bog. Repeteret hele Formlæren.

Dansk. Hammerichs Læsestykker, navnlig de literairhistoriske og Oplæsning af danske Forfattere. En Stil hveranden Uge.

Tydsck. Schillers Wilhelm Tell; Brudstykker af Hjorts Læsebog. Simonsens Formlære.

Fransk. Colomba, extempore la partie de trictrac. Repeteret Grammatiken.

Religion. Gamle og nye Testament efter Müllers Bibelhistorie. Balslevs Forklaring til Luthers Catechismus.

Historie. Den nyere Historie efter Blochs Lærebog.

Geographi. Hele Geographien repeteret eller gennemgaaet, de 3 nordiske Riger efter Erslevs Lærebog, forøvrigt efter Rimestads mindre Lærebog.

Mathematik. Læst og repeteret Geometrien efter Mundts Lærebog fra § 295 til § 407. I Arithmetik afsluttet Rod, læst og repeteret Logarithmer, Rentesregning, Ligninger af 1ste og 2den Grad med een og flere Ubekjendte; tilføiet »dobbelt Irrationalitet« og enkelte Sætninger af Ligningstheorien. En Time ugentlig til Opgaver, afvekslende hjemme og paa Skolen.

Naturhistorie. Hele Zoologien og Botaniken repeteret efter Lützens og Strøms Lærebøger, med Tilføielser, navnlig til den sidste.

Oversigter ere meddelt, og af Grundstoffernes Chemi er der gennemgaaet, hvad der er nødvendigt for at forstaae de i Lærebogen indeholdte physiologiske Afsnit (Aandedrættet og Ernæringen). Afholdt en Efteraars og en Foraarsexcursion.

3die stud. Classe.

- Latin.** Cicero: 2den og 3die Catilinariske Tale; Ovid: Metamorphoser 1ste Bog og af anden til V. 380. Madvigs Grammatik: af Syntaxen Cap. 3—4, Repetition af Formlæren.
- Græsk.** Alle Aesops Fabler i Bergs Læsebog læst og repeteret, tildels to Gange, og lært udenad; Xenophon: Anabasis 2den Bog, læst og repeteret. Formlæren efter Bergs Gramm.
- Dansk.** Øvelse i Oplæsning, Fremsigelse af Vers og mundtlig Fortælling; forelæst Stykker af Holberg, Øhlenslæger og Heiberg. En Stil hveranden Uge.
- Tydsck.** Hoffmanns ausgewählte Novellen, hele Bogen. Grammatik gennemgaaet under Læsningen.
- Fransk.** Mérimée Mosaïque fra S. 257 til S. 330. Grammatik til uregelm. Verber incl.
- Religion.** Det Ny Testamente efter Müllers Bibelhistorie; Balslevs Forklaring: Troen, Bønnen og Sacramenterne.
- Historie.** Læst og repeteret Middelalderen efter Blochs Lærebog.
- Geographi.** Gennemgaaet og repeteret de tre nordiske Riger efter Erslevs Lærebog (men tildels med friere Benyttelse af samme). Repeteret de 4 Verdensdele efter Rimestads mindre Lærebog.
- Mathematik.** Af Arithmetiken er læst og repeteret Potens og Rod; det Læste er indøvet ved Regning paa Skolen og i Hjemmet. Af Geometrien er læst og repeteret 3die og 4de og de 4 første Stykker af 5te Capitel i Mundts Lærebog.
- Naturhistorie.** Zoologi: Leddyr og Bløddyr efter Lytkens Lærebog (Nr. 2); Botanik: Kronløse, Enkimbladede, Lønplanter og Planteanatomi og Physiologi efter Strøms Lærebog. Gennemgaaet det Nødvendigste af Grundstoffernes Chemi.

4de stud. Classe.

- Latin.** Cæsar De bello Gallico 2den og 3die Bog, Ciceros Tale pro Ligario; Grammatik: repeteret Formlære og af Syntax læst Nominativ, Accusativ og Dativ. To Stile om Ugen.

- Græsk.** Bergs Læsebog 1ste Afdeling: S. 1—36; de danske Stykker og enkelte Sætninger i de græske Stykker ere forbigaaede. Berg's Formlære: Substantivernes og Adjectivernes Bøining, Talord og Pronominer, de regelmæssige Verber paa ω .
- Dansk.** 25 Danske Stile; Vers ere lærte udenad; Oplæsning. I Svensk foruden Vers udenad ogsaa Læsning indenad, som Lectie.
- Tydsk.** Omtrent 60 Sider i Læsebogen; Grammatik: uregelm. Verber, Artiklen, Declinationen og Pronominerne. 10 Stile.
- Fransk.** 70 Sider af Lectures variées; Grammatik til 3die Conj. af uregelm. Verber.
- Engelsk.** 30 Sider i Læsebogen; Grammatik: uregelm. Verber og repeteret Formlæren.
- Religion.** Hele Gamle Testamente efter Müllers Bibelhist.; Katechismus; om Loven og Synden. Psalmer.
- Historie.** Middelalderen efter Blochs Lærebog.
- Geographi.** Læst og repeteret Osteuropa efter Erslevs mindre Lærebog; enkelte Dele særlig gjennemgaaede. Korttegning; Oderens Løb, England, Sicilien, Italien, Pyrenæiske Halvø, Holland og Belgien.
- Mathematik.** Hele Steens elementære Arithmetik læst og repeteret, med Undtagelse af Anhanget. Det Læste er indøvet saavel ved Tavleregning paa Skolen som ved Hjemmeopgaver. Efter Mundts Plangeometri er læst og repeteret Indledningen, de to første Capitler og af 3die Capitel de tre første Stykker.
- Naturhistorie.** Jord- og Vandfugle, Krybdyr, Padder og Fisk efter Lytken Nr. 2. Det Meste af Plantesystemet og hele Indledningen.

5te stud. Classe.

- Latin.** Cæsar de bello Gallico 1ste Bog; Grammatik: hele Formlæren. 2 Stile om Ugen.
- Dansk.** Læst Hammerichs danske og norske Læsestykker, hvoraf Vers ere lærte udenad. Opkæst Hakon Jarl og Palnatoke. En Stil om Ugen.
- Tydsk.** Hjorts Læsebog S. 21—79; af Formlæren læst til S. 101 med enkelte Forbigaaelser.
- Fransk.** 57 Sider i lectures variées, udenad fra S. 33 til 38. Grammatik til de pronominala Verber.
- Engelsk.** 30 Sider i Læsebogen; Grammatik: Hjælpeverberne, regel-

mæssige og uregelmæssige Verber, Adjectivernes Comparison, Pronominer og Talord.

Religion. Ny Testamente til Aposteltiden efter Müllers Bibelhist.; Balsevs Forklaring: Troen og Daaben.

Historie. Læst og repeteret Barfods Danmarkshistorie.

Geographi. Læst og repeteret de 4 Verdensdele efter Erslevs mindre Lærebog.

Mathematik. Læst og repeteret de 4 Regningsarter efter Steens elem. Arith. Stadig Øvelser paa den store og de smaa Tavler, nu og da til Afvexling Hovedregning.

Naturhistorie. Mennesket, Pattedyr og Skovfugle efter Lytken Nr. 2.

1ste Realelasse.

(Denne Classes Cursus er toaarigt.)

Dansk. Hammerichs danske og svenske Læsestykker: Oplæsning og Analyse, Øhlenslæger Nordens Guder og Aladdin; 40 Danske Stile.

Tydsk. Wilhelm Hauff's Märchen 350 Sider. Simonsens tyske Formlære, omtrent 40 Stile.

Fransk. Mérimée og repeteret Grammatiken.

Engelsk. Fistaines Engelske Fortællinger læst fra S. 1—80, ældre Hold særskilt repeteret fra S. 80—150 og læst omtrent 50 Sider i the illust. London Reading Book. Begge Hold læst Formlæren og skrevet 50 Stile.

Historie. Læst og repeteret det hele Pensum, ældre Hold særskilt repeteret Danmarks Historie efter Barfod.

Geographi. Læst og repeteret det hele Pensum, de Ældre efter Rimstads mindre Geogr., de Yngre efter Erslev's, men Norge og Sverig begge Hold efter Erslev. Ældre Hold særskilt Danm. Geogr. med Erslev's Lærebog som Grundlag.

Mathematik. De Ældre have afsluttet og repeteret Arithmetiken og Plangeometrien. Opgaver og Øvelser mindst 1 Time ugentlig. De Yngre have læst og repeteret Potens og Rod indtil brudne Exponenter; i Geometri Mundi's Lærebog fra § 146 til § 280 læst og repeteret. Ligeledes stadig Opgaver.

Regning. Øvelser i Procentregning og sammensatte Opgaver; de Ældre desuden Rentesregning med Anvendelse af Logarithmetabellen.

Naturhistorie. Hele Zoologien og Botaniken repeteret efter Lytkens og Strøms Lærebøger med enkelte Tilføielser, navnlig til den

sidste. Oversigter ere meddelte og en Efteraars og en Foraars-excursion er afholdt. De Yngre har i de Pensa, som de ikke have læst før, været en Lectie bænd for de Ældre, saa at Examinationen af disse har tjent som Gjennemgang for dem.

Naturlære. De Ældre læst og repeteret Magnetisme, Electricitet og Varmelæren; repeteret den mechaniske Deel og Chemien. De Yngre læst og repeteret Magnetisme, Electricitet og Varmelæren.

Geom. Tegning. De Ældre Begyndelsesgrundene i Projectionstegning med tilhørende Opgaver, de Yngre Øvelser i plangeometriske Constructioner.

2den Realeklasse.

Dansk. Hammerich's danske og norske Læsestykker, hvoraf Vers ere lærte udenad. Oplæst Hakon Jarl og Palnatøke. Efter svenske Læsestykker: Oplæsning og Udenadslæren af Vers. En Stil ugentlig.

Tydsk. Hjorts Læsebog S. 21—79; af Formlæren læst til S. 101 med enkelte Forbigaaelser. En Stil ugentlig efter Materialierne.

Fransk. 57 Sider i lectures variées, udenad fra S. 33—38; Grammatik til de pronominala Verber.

Engelsk. 30 Sider i Læsebogen; Grammatik: Hjelpeverberne, regelm. og uregelm. Verber, Adjectivernes Comp., Pronomina og Talord. En Stil om Ugen.

Religion. Ny Testamente til Aposteltiden efter Müllers Lærebog; af Balslevs Forklaring, Troen, Bonnen og Sacramenterne.

Historie. Læst og repeteret, tildels mere end een Gang, Barfods Danmarkshistorie.

Geographi. Læst og repeteret de 4 Verdensdele efter Erslevs mindre Lærebog.

Mathematik. Arithmetik: repeteret de 4 Regningsarter; læst og repeteret Proportioner og Decimalbrøk; stadig Øvelser paa Tavlerne. Geometri: læst og repeteret 1ste Cap. og de to første Stykker af 2det Cap. af Mundts Lærebog.

Regning. Anvendelser af Proportionslæren (Reguladetri).

Naturhistorie. Mennesket, Pattedyr og Skovfugle efter Lytken Nr. 2; almindelig Plantebeskrivelse og nogle af de større Familier efter Strøms Lærebog.

Geometrisk Tegning. Simple plane Constructioner og Øvelse i Brugen af Ridsefjederen.

Iste Fællesclasse.

- Latin.** Læst og repeteret fra S. 14—20 i Bergs og Møllers Læsebog; Grammatik fra § 24—104 i Madvigs Sproglære.
- Dansk.** Øvelser i Indenadslæsning; lært Vers udenad efter Krossings poetiske Læsebog 2den Deel; gennemgaaet nordisk Gudelære og oplæst Aladdin og Fiskeren. Dictat og Gjengivelse af noget Fortalt, eller Indholdet af et Digl.
- Tydsck.** Læsebogen: læst og repeteret fra S. 111—152 og fra S. 169—182; Grammatik: hele Formlæren og jevnlig Øvelse i Analysering. Realdisciplene særlige skriftlige Øvelser.
- Fransk.** S. 1—48 i Læsebogen; Grammatik: Talordene og Hjelpeverberne samt de regelm. Conjugationer.
- Engelsk.** Omtrent 28 Sider i Læsebogen, 5 Sider udenad. Grammatik: Hjelpeverberne, de regelm. Verber, Talordene, Substantivernes Decl., Adjectivernes Comp. og Pronominerne. Nogle Dictater.
- Religion.** Gl. Testamente forfra til Israels Rige efter Müllers Lærebog, fra Israels Rige og ud efter Balslevs lille Lærebog. Katekismus: Fadervor og 1ste Troesartikkel med Forklaring efter Balslev, idelig indøvet de 10 Bud, Fadervor og de 3 Troesartikler. 7 Psalmer udenad.
- Historie.** Fra Cæsars Død, hele Middelalderens Historie og af den nyere Historie Americas Opdagelse, Reformationen og Kalmarunionens Ophævelse, efter Kofods »Historiens vigtigste Begivenheder» S. 91—162.
- Geographi.** Kongeriget Nederlandene og America.
- Mathematik.** Realisterne: Steens elem. Arithmetik til § 38. (Læren om Brøk).
- Regning.** De 4 Regningsarter med Brøk og simpel Reguladetri med hele Tal og Brøk.
- Naturhistorie.** Repeteret Insecterne, læst og repeteret Resten af Leddyr og Bløddyrene efter Lytken Nr. 2, dog med enkelte Udeladelser og Forandringer.
- Geometrisk Tegning.** Øvelse i Brugen af Passer, Lineal og Ridsefjeder.

2den Fællesclasse.

- Dansk.** Øvelser i Indenadslæsning; Vers udenad efter Krossings poetiske Læseb. 1ste Deel; Gjenfortælling af selvvalgte Emner; oplæst Vaulundurs og Örvarods Saga. Dictat.

- Tydsck.** Læst omtrent 120 Sider i Læsebogen og hele Schemaet til den tydske Grammatiks Formlære; omtrent de 5 første Sider i Materialierne.
- Fransk.** I Læsebogen S. 33—71, udenad S. 33—40, nogle grammatiske Grundbegreber indøvede.
- Engelsk.** Robin Hood 7 Sider: Oplæsning, Oversættelse og Udenadslæren, samt skrevet samme Stykke efter Dictat. Indøvet Hjelpeverberne.
- Religion.** Hele ny Testam. efter Balslev; Katechismus: Fadervor og 1ste Troesart. med Forklaring; idelig indøvet de 10 Bud, de 3 Troesart. og Fadervor. 8 Psalmer udenad.
- Historie.** Forfra den gamle Historie til Borgerkrigenes Begyndelse, omtrent 78 Sider efter Kofods Lærebog.
- Geographi.** Læst og repeteret forfra til Frankrig.
- Regning.** De fire Regningsarter med benævnte Tal og med Brøk.
- Naturhistorie.** Krybdyr, Fisk og Leddyr til Edderkopper.
- Musiklære.** Forfra Nodenavnene S. 11 og ud.

1ste Underklasse.

- Dansk.** Indenadslæsning; Vers udenad efter Krossings poetiske Læsebog 1ste Deel; Gjenfortælling: Harald Klak til Svend Tveskjægs Død. Oplæst Slutningen af Plantejægerne og begyndt Buskdrengene. Skriftlig: Gjengivelse af udenad lærte Vers, Dictat og Besvarelse af Krossings Opgaver.
- Tydsck.** S. 41—149 i Læsebogen med enkelte Forbigaaelser (S. 115—132); 16 Sider læste udenad og senere afskrevne. Grammatik Substantivernes og Adjectivernes Declination, og lidt af Hjelpeverberne. I den sidste Tid Dictat.
- Fransk.** Side 6—32 i Læsebogen, 12 Sider lærte udenad og afskrevne.
- Religion.** Hele gl. Test. efter Balslev. Indøvet Fadervor, Loven og Troesartiklerne uden Benyttelse af Bog. 8 Psalmer udenad.
- Geographi.** Læst og repeteret hele Geographien.
- Regning.** Multiplication og Division med ubenævnte Tal. De 4 Regningsarter med benævnte Tal. Brokers Reduction til simpleste Form.
- Naturhistorie.** Pattedyr og Fugle efter Lytken Nr. 2.
- Musiklære.** Forfra til Tempobetegningen S. 16 efter Bulls Musiklære.

2den Underklasse.

Dansk. Indenadslæsning og Vers udenad; Gjenfortælling. Forstandsøvelse efter Krossings Opgaver. Oplæst Slutningen af Plantejægerne og begyndt paa Buskdrengene. Skriftlig Gjengivelse af udenad lærte Vers og Dictat.

Tydsck. I Læsebogen forfra til S. 39, af Versene bag i Bogen de to første Blade. Indøvet lidt Declination af Substantiverne.

Religion. Hele det nye Testamente til Helligaands Udgydelsen efter Balslevs Lærebog; Fadervor, Troesartiklerne og de 10 Bud uden Benyttelse af Bog, 10 Psalmer udenad.

Geographi. Asien, Africa, America og Australien.

Regning. De fire Regningsarter i ubenævnte Tal, Addition og Subtraction med benævnte Tal; Øvelser i Tabel.

Naturhistorie. Pattedyrene efter Sahlertz: Pattedyrenes Naturhistorie. Disciplene ere øvede i at beskrive ogsaa andre Former end de i Bogen optagne efter Afbildninger og Udstopninger, og at gjenfortælle biologiske Skildringer af saadanne Former. For enkelte Formers Vedkommende ere Cranier og Tænder eller Lemmernes Skelet fremviste og gennemgaaede.

3die Underklasse.

Dansk. Indenadslæsning og Afskrivning efter Bog.

Religion. Endeel af det gamle Testamente og Fadervor; 3 Psalmer udenad.

Geographi. Danmark, Norge og Sverig.

Regning. Addition og Subtraction med ubenævnte Tal; Øvelser i Tabel.

Forberedelsesclassen.

De 3 Disciple i denne Classe ere alle optagne i Skoleaarets sidste Maaneder. De have havt Undervisning i Læsning (Stavning), Skrivning paa Tavle, Sang, Tegning og Gymnastik.

Næste Aar bruges følgende Lærebøger.

Forberedelsesclassen.

Borgens og Rungs danske Læsebog, 1ste Coursus, for Begyndere. (Ny Udgave).

3die Underrelasse.

Borgens og Rungs danske Læsebog, 1ste Coursus, (Ny Udg.).
Krossings poetiske Læsebog, 1ste Deel, (6te Udg.). Balslevs Bibelhistorie.

2den Underrelasse.

Borgens og Rungs danske Læsebog, 2det Coursus. Krossings poetiske Læsebog, 1ste Deel, (6te Udg.). Krossings Opgaver til Øvelse i Stil. Luthers lille Katechismus. Balslevs Bibelhistorie. Hammerich: 100 Psalmer. Geographi for smaa Børn. Et Atlas. Salertz: Pattedyrenes Naturhistorie. Fr. Jørgensens Forskrifter med Tillægshæfte.

1ste Underrelasse.

Funchs danske Læsebog for de lavere Classer. Krossings poetiske Læsebog, 1ste Deel. Krossings Opgaver til Øvelse i Stil. Hallagers tyske Læsebog (Udgave efter 1850). Borrings Manuel de langue française (8de Deel, 1856). Balslevs Bibelhistorie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Geographi for smaa Børn. Et Atlas. Salertz: Fuglenes og de koldblodige Hvirveldyrs Naturhistorie. Matzens Hovedregningsopgaver, 1ste Hefte. Fr. Jørgensens Forskrifter med Tillægshæfte.

2den Fællesclasse.

Funchs danske Læsebog for de lavere Klasser. Krossings Schema til dansk Grammatik. Practisk Lærebog i det tyske Sprog efter Ahns Methode (1ste Udg. 3die Opl.). Borrings Manuel de langue française (8de Opl.). Fistaines engelske Elementarbog. Balslevs Bibelhistorie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder (sidste Udg.). Et Atlas over den gamle Verden. Erslevs mindre Geographi for Borgerskoler. Et Atlas. Salertz: Fuglenes og de koldblodige Hvirveldyrs Naturhistorie. Matzens Hovedregningsopgaver. Jørgensens Forskrifter med Tillægshæfte.

1ste Fællesclasse.

Krossings poetiske Læsebog 2den Deel, (3die Udg.). Rungs tyske Læsebog for Begyndere. Materialer af Holbech og Petersen. Schema til den tyske Grammatiks Formlære (2det Oplag). Fistaines franske Elementarbog. Fistaines engelske Elementarbog. S Müller: Bibelen i Udtog. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testamente. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder (sidste Udg.). Erslevs mindre Geographi for Borgerskoler. Et Atlas. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyreriget Nr. 2. Matzens Hovedregningsopgaver. Jørgensens Forskrifter med Tillægshæfte. — [For de Latin-

læsende tillige Madvigs latinske Sproglære (4de forkortede Udg.); Bergs og Møllers latinske Læsebog, 1ste Deel (2den Udg.). — For Realdisciplene tillige: Simonsens tydske Formlære, (4de Udg.). Steens elem. Arithmetik].

2den Realelasse.

Hammerich: danske og norske Læsestykker. Hammerich: svenske Læsestykker. Hauffs Märchen. Simonsens tydske Formlære (4de Udg.), Lorentzens tydske Stiløvelser (4de Udg.). Fistaines franske Læsebog (1858). Ingerslevs franske Grammatik. The Illustrates London Reading Book. Fistaines Udvalgte Stykker til Overs. fra dansk. Mariboers engelske Formlære. S. Müller: Bibelen i Udtog. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie. Erslevs mindre Geographi for Realskoler. Et Atlas. Lützens Begyndelsesgrunde i Dyreriget (1865) Nr. 2. Stroms Begyndelsesgrunde af Plantelæren (1864). Mundts Lærebog i Plangeometri (1864). Steens elem. Arithm. og Algebra. Jørgensens Forskrifter med Tillægshæfte.

1ste Realelasse.

Hammerich: Danske og norske Læsestykker. Hammerich: Svenske Læsestykker. Hauffs Märchen. Simonsens tydske Formlære (4de Udg.). Funchs kortfattede tydske Syntax. Lorentzens tydske Stiløvelser (4de Udg.). Fistaines franske Læsebog. Ingerslevs franske Grammatik. The Illustrated London Reading Book. Fistaines engelske Fortællinger. Fistaines Udvalgte Stykker til Oversættelse fra Dansk. Mariboers engelske Formlære. S. Müller: Bibelen i Udtog. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder. Erslevs mindre Geographi for Realskoler. Et Atlas. Lytkens Begyndelsesgrundene i Dyreriget (Nr. 2). Stroms Begyndelsesgrunde af Plantelæren. Mundts Lærebog i Plangeometri. Steens elementære Arith. og Algebra. Andresen: Udfoldninger. Holten: Læren om Naturens alm. Love (2den Udg.). Johnstrups Chemi. Jørgensens Forskrifter med Tillægshæfte.

5te studerende Classe.

Cæsars galliske Krig (Whittes Udgave) Madvigs lat. Sproglære (4de forkortede Udgave). Hammerich: danske og norske Læsestykker. Hammerich: svenske Læsestykker. Hauffs Märchen. Simonsens tydske Formlære (4de Udg.). Lorentzens tydske Stiløvelser (4de Udg.). Fistaines franske Læsebog (1858). Ingerslevs franske Grammatik. The Illustrates London Reading Book. Mariboers engelske Formlære. S. Müller: Bibelen i Udtog. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie. Erslevs mindre Geographi for Realskoler. Et Atlas. Lytkens Begyndelsesgrunde i Dyreriget (Nr. 2). Stroms Begyndelsesgrunde af Plantelæren. Steens elem. Arithmetik. Jørgensens Forskrifter med Tillægshæfte.

4de studerende Classe.

Ciceros Taler (Madvigs Udg.). Cæcars galliske Krig (Whittes Udg.). Madvigs lat. Sproglære (4de forkortede Udg.). Bergs græske Formlære (nyeste Udg.). Bergs græske Læsebog, 1ste Afdl. Hammerich: danske og norske Læsestykker. Hammerich: svenske Læsestykker. Hauffs Märchen. Simonsens tyske Formlære (4de Udg.). Lorentzens tyske Stiløvelser. Fistaines franske Læsebog. Ingerslevs franske Gram. The Illustrated London Reading Book. Marihoes engelske Formlære. S. Müller: Bibelen i Udtog. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Bloch Lærebog i Middelalderens Historie. Erslevs mindre Geographi for Realskoler. Et Atlas. Et Atlas over den gamle Verden. Lytkens Begyndelsesgrunde i Dyreriget (Nr. 2). Stroms Begyndelsesgr. af Plantelæren. Mundts Lærebog i Plangeometri (1864). Steens elem. Arith. og Algebra.

3die studerende Classe.

Ciceros Taler (Madvigs Udg.). Madvigs lat. Sproglære. Ingerslevs Materialier til latinske Stile. Xenophons Anabasis. Bergs græske Formlære. Hammerich: danske og norske Læsestykker. Hammerich: svenske Læsestykker. Hoffman: Ausgew. Novellen. Simonsens tyske Formlære. Lorentzens tyske Stiløvelser (4de Udg.). Mérimées Mosaïque. Fistaines franske Grammatik. S. Müller: Bibelen i Udtog. Det nye Testament. Hammerich: 100 Psalmer. Thrige: Danmarks, Norges og Sverigs Historie. Bloch: Lærebog i den nyere Historie. Erslevs mindre Geographi for Realskoler. Erslevs: de tre nordiske Rigers Geographi: Et Atlas. Et Atlas over den gamle Verden. Lytkens Begyndelsesgr. i Dyreriget (Nr. 2). Stroms Begyndelsesgr. af Plantelæren. Mundts Lærebog i Plangeometri. Steens Algebra.

Overgangselassen.

Livius (Bøgerne blive nærmere at bestemme). Ciceros Taler (Madvigs Udg.) Virgils Aeneide. Madvigs lat. Sproglære. Ingerslevs Materialier til lat. Stile. Tregders Mythologi. Homers Odyssee. Xenophons Anabasis. Bergs græske Formlære. Hjorts tyske Læsebog, pros. Deel. Simonsens tyske Formlære. Funcks kortf. tyske Syntax. Goethes Götz von Berlichingen. Mérimées Mosaïque. Ingerslevs franske Grammatik. S. Müller: Bibelen i Udtog. Det nye Testament. Blochs og Thriges Lærebøger i Historien. Rimestads mindre Geographi. Erslev: de tre nordiske Rigers Geographi. Et Atlas. Et Atlas over den gamle Verden. Lytkens Begyndelsesgr. i Dyreriget (Nr. 2). Stroms Begyndelsesgr. af Plantelæren. Mundts Lærebog i Geometri. Steens Algebra.

Afgangselassen.

Cicero: Cato major. Ciceros Taler. Sallusts Jugurtha. Virgil. Horats. Flemmers Solvaldernes prosaiske Forfattere. Flemmers lat. Stiløvelser for Mellemclasser. Bojesens rom. og græske Antiquiteter. Tregders Literaturhist. Homer. Herodot. Plato. Apologien og Crito. Bergs græske Formlære. Tregders Mythologi. Det nye Testament paa Græsk og paa Dansk. Thrige og Blochs Lærebøger i Historien. Et Atlas. Et Atlas over den gamle Verden. Holten: Læren om Naturens alm. Love (2 Udg.). Mundts Lærebog i Geometri. Steens Algebra. Andresen: Udfoldninger. Mundts Stereometri (1862). Julius Petersens Trigonometri. Mundts Grundtræk af Astronomien (1859).

Afgangsproven for Studerende og Afslutningsproven.

- Skriftlig:** Tirsdag 23de Juni Kl. 8-12 Udarbeidelse i Modersmaalet (fri Opgave), 4-8 Oversættelse fra Latin til Dansk; Torsdag 25de Juni 8-12 Latinsk Stil, 4-8 Arithmetik; Fredagen 26de Juni 8-12 Geometri, 4-8 Udarbeidelse i Modersmaalet (bunden Opgave).
- Mundtlig:** Mandag 29de Juni Kl. 8½ (II) Mathematik, Kl. 4 (I) Mathematik; Tirsdag 30te Juni Kl. 8 (II) Græsk, Kl. 9 (I) Historie; Onsdag 1ste Juli Kl. 9 (II) Historie, Kl. 5 (I) Græsk; Torsdag 2den Juli Kl. 4 (II) Naturlære; Fredag 3die Juli Kl. 4 (I) Latin, Kl. 6 Hebraisk; Løvedag 4de Juli Kl. 10 (II) Naturlære, Kl. 4 (I) Latin; Tirsdag 7de Juli Kl. 4 (I) Fransk, Kl. 5 (II) Tydsk; Onsdag 8de Juli Kl. 4 (II) Fransk; Torsdag 9de Juli Kl. 4 (I) Tydsk og Religion; Fredag 10de Juli Kl. 4 (I) Geographi, (II) Naturhistorie og Religion; Løvedag 11te Juli Kl. 4 (I) Naturhistorie, (II) Geographi.
-

Real - Afgangsproven.

- Skriftlig:** Tirsdag 23de Juni 8-12 Udarbeidelse i Modersmaalet (bunden Opgave), 4-8 Regning; Torsdag 25de Juni 8-12 Geometri, 4-8 Tydsk Stil; Fredag 26de Juni 8-12 Arithmetik, 4-8 Engelsk Stil; Løvedag 27de Juni 8-12 Dansk Stil, 4-8 Geometrisk Tegning.
- Mundtlig:** Mandag 6te Juli Kl. 5 Tydsk, Kl. 6 Mathematik; Onsdag 8de Juli Kl. 4 Historie og Geographi; Torsdag 9de Juli Kl. 8 Engelsk, Kl. 11 Fransk, Kl. 5 Naturhistorie, Kl. 6 Naturlære.
-

Den skriftlige Deel af Aarsproven.

- Afgangsel.** Tirsdag 23de Juni 8-12 Dansk Stil (fri Opgave), 4-8 (I i Nr. 10, Latinsk Oversættelse, Torsdag 25de Juni 8-12 Latinsk (II i Nr. 11). Stil, 4-8 Arithmetik; Fredag 26de Juni 8-12 Geometri.
- Overgangsel.** Tirsdag 23de Juni 8-11 Latinsk Stil, 4-7 Dansk Stil; (i Nr. 13). Torsdag 25de Juni 11-2 Latinsk Oversættelse; Fredag 26de Juni 8-11 Arithmetik, 4-7 Geometri.
- 3die stud. Cl.** Tirsdag 23de Juni 11-2 Latinsk Stil; Torsdag 25de (i Nr. 13, men Juni 8-11 Latinsk Oversættelse, 4-7 Mathematik; Dansk Stil i Fredag 26de Juni 4-7 Dansk Stil. Bibliotheket).
- 4de stud. Cl.** Tirsdag 23de Juni 11-2 Dansk Stil; Torsdag 25de (i Bibliotheket). Juni 8-11 Latinsk Stil; Løvedag 27de Juni 11-2 Arithmetik.

5te stud. Cl. Tirsdag 23de Juni 11-2 Latinsk Stil; Torsdag 25de (i Bibliotheket) Juni 11-2 Arithmetik; Fredag 26de Juni 8-11 Dansk Stil.

1ste Realcl. Tirsdag 23de Juni 8-11 Dansk Stil (bunden Opgave), (i Bibliotheket) 4-7 Regning; Torsdag 25de Juni 4-7 Tydsk Stil; Fredag 26de Juni 8-11 Mathematik, 4-7 Engelsk Stil; Løvedag 27de Juni 8-11 Dansk Stil (fri Opgave), 4-8 Geometrisk Tegning.

2den Realcl. Tirsdag 24de Juni 8-11 Engelsk Stil, 4-7 Arithmetik; (i Bibliotheket) Torsdag 25de Juni 11-2 Tydsk Stil; Fredag 26de Juni 8-11 Dansk Stil; Løvedag 27de Juni 8-11 Geometrisk Tegning, 4-7 Regning.

1ste Fællescl. Onsdag 8de Juli 8-9 Arithmetik, 8-9½ Latinsk Stil, (i Nr. 8, men Latinsk Stili Nr. 10). 9½-10½ Engelsk Dictat, 10½-12 Dansk Stil, 12-1½ Regning.

2den Fællescl. Onsdag 8de Juli 8-9 Engelsk Dictat, 9-10½ Regning, 10½-12 Dansk Stil.

1ste Undercl. 9½-10½ Retskrivning, 10½-12 Regning.

2. og 3. Undercl. 8-9 Retskrivning, 9-10 Regning.

Den mundtlige Deel af Aarsprøven.

(I Klammer er tilføiet Navnet paa det Læseværelse, hvor Proven afholdes; A. og B. er paa 1ste Sal, C. paa 2den, D. og E. paa 3die Sal.

Naar ikke en heel Classe bliver overhørt under Eet, deles Disciplene efter deres Navnebogstaver).

Afgangsslassen, A—H, (i Værelset E).

Mandag 13. Juli, 8-10 Græsk, 4-6 Arithmetik.
Tirsdag 14. —, 8-10 Historie, 4-6 Geometri.
Onsdag 15. —, 4-6 Religion, 6-7 Hebraisk.
Torsdag 16. —, 8-10 Latin, 12-2 Naturtære.

Afgangsslassen, I—W, (i Værelset E).

Mandag 13. Juli, 10-12 Græsk, 12-2 Arithmetik.
Tirsdag 14. —, 10-12 Historie, 6-8 Geometri.
Onsdag 15. —, 6-7 Hebraisk.
Torsdag 16. —, 10-12 Latin, 4-6 Naturlære, 6-8 Religion.

Overgangsslassen, B—J, (i Værelset C, men Græsk i B).

Tirsdag 14. Juli, 8-9½ Arithmetik, 9½—11 Geometri.
Onsdag 15. —, 4-5½ Latin.
Torsdag 16. —, 8-9½ Historie, 7-8½ Græsk.

Overgangsclassen, K—T,
(i Værelset B).

- Tirsdag 14. Juli, 11—12½ Arithmetik, 12½—2 Geometri. ;
Onsdag 15. —, 5½—7 Latin.
Torsdag 16. —, 9½—11 Historie, 4—5½ Græsk.

3die studerende Classe, B—E. Hansen,
(i Værelset D).

- Mandag 13. Juli, 11—12½ Naturhistorie, 4—5½ Arithmetik, 5½—7 Fransk.
Tirsdag 14. —, 4—5½ Græsk, 5½—7 Geographi.
Onsdag 15. —, 12½—2 Tydsk, 7—8½ Geometri.
Torsdag 16. —, 8—9½ Latin, 9½—11 Historie, 4—5½ Religion.

3die studerende Classe, H. Hansen—S,
(i Værelset B).

- Mandag 13. Juli, 8—9½ Latin, 9½—11 Tydsk, 11—12½ Græsk.
Tirsdag 14. —, 8—9½ Fransk, 9½—11 Geographi.
Onsdag 15. —, 4—5½ Naturhistorie, 7—8½ Religion.
Torsdag 16. —, 8—9½ Arithmetik, 11—12½ Geometri, 5½—7 Historie.

4de studerende Classe,
(i Værelset C).

- Mandag 13. Juli, 12½—2½ Fransk, 4—6 Geographi, 6—8 Geometri.
Tirsdag 14. —, 4—6 Tydsk, 6—8 Engelsk.
Onsdag 15. —, 12—2 Religion.
Torsdag 16. —, 9½—11½ Latin, 11½—1½ Naturhistorie, 4—6 Græsk,
6—8 Historie.

5te studerende Classe,
(i Værelset D).

- Mandag 13. Juli, 7—8½ Fransk.
Tirsdag 14. —, 8—9½ Latin, 12½—2 Religion, 7—8½ Tydsk.
Onsdag 15. —, 4—5½ Engelsk, 5½—7 Naturhistorie.
Torsdag 16. —, 11—12½ Historie, 7—8½ Geographi.

Iste Realelasse,
(i Værelset C).

- Mandag 13. Juli, 8—9½ Mathematik, 9½—11 Naturlære, 11—12½ Fransk.
Tirsdag 14. —, 11—12½ Historie, 12½—2 Geographi.
Onsdag 15. —, 5½—7 Engelsk, 7—8½ Tydsk.
Torsdag 16. —, 1½—3 Naturhistorie.

2den Realelasse,
(i Værelset D).

- Mandag 13. Juli, 8—9½ Historie, 9½—11 Geographi, 12½—2 Naturhistorie.
Tirsdag 14. —, 9½—11 Fransk, 11—12½ Religion.
Torsdag 16. —, 12½—2 Tydsk, 2—3 Geometri, 5½—7 Engelsk.

Iste Fællesklasse A,
(i Værelset A).

- Mandag 13. Juli, 8—9½ Engelsk, 12½—2 Religion, 7—8½ Latin.
Tirsdag 14. —, 8—9½ Tydsk, 12½—2 Naturhistorie.
Onsdag 15. —, 4—5½ Fransk.
Torsdag 16. —, 8—9½ Historie, 11—12½ Geographi.

1ste Fællesklasse B,
(i Værelset A).

- Mandag 13. Juli, 9½-11 Engelsk, 11-12½ Religion, 7-8½ Latin.
 Tirsdag 14. —, 9½-11 Tydsk, 11-12½ Naturhistorie, 4-5½ Geographi.
 Onsdag 15. —, 5½-7 Fransk.
 Torsdag 16. —, 9½-11 Historie.

2den Fællesklasse
(i Værelset B, men Geographi i A).

- Mandag 13. Juli, 12½-2½ Naturhistorie, 4-6 Fransk, 6-8 Engelsk.
 Tirsdag 14. —, 4-6 Tydsk, 6-8 Religion.
 Torsdag 16. —, 12½-2½ Historie, 5½-7½ Geographi.

1ste Underklasse
(i Værelset A).

- Mandag 13. Juli, 4-5½ Geographi, 5½-7 Naturhistorie.
 Tirsdag 14. —, 5½-7 Tydsk, 7-8½ Dansk.
 Onsdag 15. —, 7-8½ Religion.
 Torsdag 16. —, 4-5½ Fransk.

2den Underklasse
(i Værelset E, men Religion i A).

- Mandag 13. Juli, 6-7½ Dansk.
 Tirsdag 14. —, 12-1½ Geographi, 1½-2½ Tydsk.
 Onsdag 15. —, 7-8½ Naturhistorie.
 Torsdag 16. —, 12½-2 Religion.

3die Underklasse
(i Værelset E, men Religion i A).

- Mandag 13. Juli, 6-7½ Dansk.
 Tirsdag 14. —, 12-1½ Geographi.
 Torsdag 16. —, 12½-2 Religion.

Skoleundervisningen ophører for Afgangsslassen og Overgangsclassen Fredag Middag den 19de Juni, for de øvrige Classer Tirsdag Middag den 7de Juli.

Fredag den 17de Juli Kl. 9 holdes Læremøde, samme Dag Kl. 12 meddeles Udfaldet af Aarsprøven, hvorefter Ferien tager sin Begyndelse.

Til at overvære den mundtlige Prøve indbydes Enhver, der har Interesse for Skolen.

Nye Disciple prøves Kl. 10 Onsdag den 15de Juli og Tirsdag den 18de August.

Onsdag den 19de August Kl. 8 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

